

bles ad beneficia temporalia et honores aut publica officia. nota. archid. xxiij. q. iij. dixit apostolus.

Obedientia includit tria. naz qui tenet alteri obedientiam prestare debet ei reuerentiam exhibere: preceptum eius suscipere et iudicium suum subire. notat glo. xvij. dis. in summa. potest etiam ille cui obedientia debetur visitare et corrigere. no. glo. de excessi. prela. sane. no. in pot. p. cipere illi q. debet obedientiam vt res suas ei tradat. vt no. Jo. an. de sen. excō. c. inquisitioni. sup. v. mortalis

Omicida an sit inhabilis ad beneficia ecclesiastica. vide sub. v. clericus. s. clericus lz sit.

Onoz auget vtilitatem. ff. de iudi. l. si longius. in fi. et honoz ceteris rebus p. ferendus est. ff. si qs omif. cau. testa. l. iulianus. et vide sub. v. dignitas.

Hospitalitatis quod laicis cofertur vt etiam clericis gubernanduz comittitur non tamen in beneficiu: non dicitur titulus totaliter pphanus sed ecclesiasticus est. et ei accedunt spiritualia. nec potest vendi sine vitio si monie. no. Fre. in tracta. pmu. q. x. Paul. dicit q. hospitalitatis non est officiu ecclesiasticu. qd patet. quia laicis cofertur et conceditur. vt refert Fran. de zabo. in clemen. quia contingit. v. vt aut in vno notabili de reli. domi. et vide sub vbo bnficiu. s. beneficiu aut. et in v. religi ofus. s. religiosi sut fratres.

Hospitalia lz habeant iura spiritualia vt ecclesias vel decimas no veniunt in litteris coefferis sup. puiffionib. clericoz: nisi i ipsi litteris b. expresse dicatur. vt nisi hospitalia predicta essent tanq. accessoriu annexa ecclesie: et hoc costaret. si autem non costaret vel hospitalitatis et ecclesia essent ita anexa q. neutru foret principale tunc non venit in litteris. vt notat glo. et ant. in clemen. per litteras. de preben. Predicta intellige in hospitalibus quoz fructus sut deputati ad vsum pauperu et quoz rectores tenent de ipis fructibus reddere ratione. sec. i hospitalibus que cedunt rectorib. vt faciunt fruct. suos sicut de alijs bnficijs. vt no. Zen. et Fran. de zabo. in. d. de. p. lras.

Hospitalia non habent certum tempus a iure pfixuz infra quod eozu gubernatio debeat committi quando rectore carent. sed superior potest certum tempus assignare: quo elapso si ille ad quez pertinet negligens fuerit: superior committet. no. Fre. de senis in tractatu pmutationu. q. xxix.

Hospitalia an veniant sub noie beneficij vel officij. vide sub vbo beneficiu. s. beneficij appellatione no ptenent hospitalia.

Conom' eccle

se alteri quo ad gubernatione vel comedam subiecte: no potest agere i iudicio absq. licentia gubernatoris. no. antho. de elec.

querela. in pmo notabili. et vide sub vbo laic. pot. ex p. s. uetudine.

Est dictio ista no solu declaratiua s. restrictiua. vt no. glo. et bar. ff. ad. l. aqli. l. ij. et d. fu. instruc. l. q. sit. s. penul.

Bone an ceseat ille q. si possidet bona i loco iudicij lz possideat alibi. vide sub vbo debitor. s. debitor no censet.

Honoraria pbat p iuramentu. fallit q. allegat sup. eo qd e publice notu. vt no. Ro. p. clu. ccccxxv.

Ignorantia psumit in his q. qs scire et indagare no tenet. secus i alijs et i his q. qbus est fama. no. Ro. cōclu. ccliiij. Ad qd vide qd no. ant. in. c. p. stitutus. de rescrip.

Ignorantia crassa et supina non excusat. tex. de eo q. renu. epi. c. j. in fi. et no. glo. de elec. inno. tuit. v. ignorantia.

Ignorantia iuris qualif. pbat. vide s. in pnci. et s. v. error iuris.

Ignorantia iur. excusat q. ppter varias opiniones doctoz e dubiu iuris pbabile. no. Jo. an. d. postu. pla. c. j. li. vj. i nouel. ad fi.

Ignorantia iuris toleratur quado illud ius non frequentatur: sicut est lex gallus. vt no. Jo. mona. in regula ignorantia. quod intellige nisi errans in iure tractat de lucro. q. casu imputet sibi q. potuit peritiores p. sulere. vt no. ibidem Jo. an. in nouella. li. vj.

Ignorantia iur. tolerat i muliere i certis casib. duxat i iure exp. s. no. in oib. l. regula. s. j. ff. de iur. et fac. igno. et l. fi. C. e. ti.

Ignoranti no currit tempus quo ad pena ei imponenda: sed bene currit quo ad lucruz percipienduz. nota Bar. in. l. genero. ff. de his qui no. infra. An autez currat vel non quo ad ius p. seruandum. vide Bar. in. l. fi. ff. si quis i tel. li. esse iur. fu. et Bal. C. d. dolo. l. fi. et C. q. ad. mit. ad bo. poss. pnt. l. q. diu. et de epi. et cle. l. id qd pauperib. v. venio ad tertiu. cuz se. vi. de etia Bar. in. l. j. s. si qs aut. ff. de iti. actuz pua. et vide glo. de pb. statutu. in vbo. xx. di. es. e. li. Itē ignorantia no currit tps nec negligētia imputat. de concessi. preben. q. diuersita.

Ignorantia restituit aduersus (tem in fine. p. scriptione. ideo heres et qlibet habes iustaz causam ignorantie si non egit et ptra eum p. scrip. tio est completa: pot. pete se restitui. no. Bar. ff. de iti. actuz p. l. j. s. si qs aut. l. genero. ff. de his q. no. infra.

Legitim^o an sit habilis ad bñficia. vi/ de s. xbo filii. s. filii illegitim^o. z s. ver bo cleric^o. s. cleric^o lz sit.

Uspedire dicitur qd differt vlt retardat. tex. est d' excep. pia. s. fina. li. vj. z nota. ibi per archid.

Imperatoris electio nō habet certum tps a iure pñtū infra qd fieri debeat lz superior p̄ certū terminū electorib^o as signare qd elapso si negligētes fuerint superior eligit. nō. Fre. i tracta. p̄mu. q. xxix. z vide s̄b xbo papa. p totū. z s̄b xbo p̄nceps. p totū.

Imperatoris sup̄ma ptās siue ip̄i^o ptātis plenitudo an possit possideri p inferiorē. vide s̄b verbo possessio. s. possessio seu quasi sūme plenitudinis.

Imperatoris assertioni an standū sit sicut assertioni pape: vide Fran. de zabo. in clemen. pastoralis. in p̄nci. de re iudi. in. ij. q. dic q si i perator assertit illum p̄tra quē fert sentētiāz eē citatū: p̄sumit citatus: vt nō. Bal. in. l. j. ff. d' offi. p̄fec. p̄to.

Imperator p̄t deponi ex quolibet si est incorrigibilis. vt nō. glo. xl. di. si papa. in fine. idēz si est inutilis. vt nō. archi. sup eadē glo. in fine. vide oino Jo. an. in. c. ad aplice. de re iudi. li. vj. in p̄ma glo. z sup ea. in nouella. qd aut pos sit eum deponere: vide sub verbo papa nō p̄t imperatorem.

Impator an possit legitimare bastardos in terris ecclie. Ja. de bel. in auf. qui. mo. naf. effi. sui. tenet q sic. idem cal. z gaspar i p̄silijis suis sub rubrica. q filij sūt legi. consillo. ij. Cōtrarium tenet Bart. in. l. q in puincia. ff. de ritu nup. z bu. et Bal. in. l. j. C. de iure anu. aure.

Sed ant. in. c. p venerabilē. qui filij sūt legitij. xij. colū. distinguit sic. aut imperator vult legitimare disponendo in radicē matrimonij. z nō potest: nec i terris ecclie: nec imperij. aut vult confirmare iure legitimitatis de nouo: z tūc quo ad spiritualia non potest. ideo legitimat^o ab imperatore: nec p̄t ordinari: nec bñficiari. sed q ad tēporalia z honores z hereditates si vult legitimare legē generales p̄dendo: p̄t etiā in terris ecclie: non solū ex v̄tute legis sed ex generali approbatiōe ecclie quā fecit canon ex quo lex nō repugnat canoni. si autem vult legitimare p̄ rescriptū: nō p̄t in terris ecclie: tenēdo q talis iurisdicctio lz voluntaria sit progabilis p̄ recognoscentē superiorē. sed tenēdo q sit progabilis: tūc p̄t legitimare. lz illi q lederent (scz veniētes ab intestato) p̄sentiant. hosti. dicit q patre viuēte sufficit p̄sentus patris z filij. eo aut mortuo requirit p̄sentus illoz qbus ē ius q̄situz succedendi. z q ad feudalialia exigit p̄sentus dñi feudi: vt ibi reci/

tat do. anth. z qd dictū est i imperatore: idē intelligas in habēte ptātem legitimādi ab imperatore. vñ tñ aduerte q habēs talē ptātez nō possit legitimare ad p̄iudiciū alioz: habentiū spem tñ in hereditate nisi b̄ ex p̄uilegio p̄ qd dicta ptās dat exp̄maf. vt nō. anth. in. d. c. p venerabilē. qui filij sūt legi. xvij. co. ad fi. Imperator nō potest creare notarios i terris ecclie vel ecclie subiectis. vide sub verbo notari^o. s. j. z sub xbo instrumētū. s. j.

Usp̄riuz. vide s̄. verbo delegatio. z i in xbo p̄scriptio.

Ista dicitio p se sumpta quāq nōt terminū in q. aliqñ sumit p sine. sumit et alijs modis. vt nō. ant. de resti. spoli. c. in lris. in p̄nci.

Incendiari^o q pena punif: ponit infra z vide sub xbo o pena. s. pena autem incendiarij.

Inchoata. qd b̄ xbu importat: z qñ dicat appellatio inchoata: vide sub xbo introducta.

Iudicia debēt dari p copiam illi z quem sūt surrepta vt z illa possit defensiōes suas facere. nō. Bar. in. l. fina. circa fi.

Indicia an faciāt plenā p̄bationē (de p̄b. etiaz in criminalib^o): vide ant. de p̄bati. tertio loco. penul. colū.

Indiffinita equipollet vniuersali. d' elect. vt circa. li. vj. z nō. Ro. p̄du. cclxxix. z p̄du. cccxcvj. qd ē vez ex larga significatione: nō ex ppria z stricta. vt nō. Bar. in. l. q edificij. ff. de serui. v̄ba. p̄e. tñ etiā in statutis indiffinita eq̄pollet vniuersali quando non est ratio quare magis intelligatur d' vno particulari q̄ d' alio: vt nō. Bar. in. l. omnes populi. in. q. an statuta recipiāt interpretatiōez restrictiūā. vide arch. xix. di. si romanor. i si/ ne. vbi dicit q indiffinita alie sumit fm̄ canones. aliter fm̄ leges. z aliter fm̄ loicos.

Indubitata p̄batio que dicat: vide s̄b verbo p̄batio. s. p̄batio indubitata. z vide sub x. notorij.

Infamis. infamib^o omnes dignitates z actus legitimi iterdicti sūt z p̄denari ex crimine qd infamat.

Infames remanēt etiā si emendati sint. vt nō. glo. de testi. c. testimoniū. in xbo emēdatus. z vide s̄. xbo cleric^o. in xbo p̄fessio. z sub i verbo testis. s. testis si dicat quem.

Infamia an inferat ex ficta p̄fessione vel etiaz ex sententia lata super crimine ex ficta confessione: vide supra xbo cōfessio. s. p̄fessio ficta facta.

Infamis efficit etiā ex inq̄sitione d' publico iudicio p̄denatus quādo post cōdemnationem

punitur tali cohercione q̄ infamat idē si absq̄
punitioe p̄demnatur ex inq̄sitione q̄ in locū
accusationis publici iudicij succedit . secus si
inq̄sitiō p̄mittatur tanq̄ iudiciū p se paratuz
s publico iudicio. nota. Bar. ff. de pub. iudi.
l. infamem.

Infamiaz vitat q̄ ante sniam soluit id in quo si
p̄demnaref infamis efficeretur. nō. Bart. in
l. infamem. de pub. iudici. z Bal. in. l. si reus.
ff. de pcurato.

Infamia facti qd̄ operef. vide plene per archi
diaco. ij. q. vij. testis.

Inimic⁹ capitalis dicitur qui alteri mor/
tem minatur vel eum accuset de crimie
capitali. nō. glo. ff. de arbi. licz. idem si
accusat de crimie ex quo venit publicāda ma
tor pars bonozū. vt nō. Bar. in. l. atbletas. §.
dat remissionē. ff. d̄ excu. tu. p̄ eū. in. l. iij. §. si.
de adimen. le. z vide tex. z glo. de accu. cuz p
manconella. z. c. cum oporteat. in glo. q̄nta. z
q̄d nō. Jo. an. sup. ea.

Ifra. hec dictio includit. nam si qd̄ in/
fra. xx. dies fieri debet: vicesima dies i
cludit. nō. Jo. an. de apella. p̄te rea. ij.
sup. vbo infra. xx. dies. z vide sub vbo termi
nus. §. terminus si ē datus.

Ifringere d̄: non solū ille q̄ totū inua/
lidat sed etiaz q̄ diminuit. vt nō. archi.
xxiij. q. iij. illi q̄.

Iuriā nō fit sciētī z volenti. vt i regu/
la. scienti. d̄ re. iuris. li. vj. vide glosaz
de sentē. excō. cōtingit. z vide sub vbo
probatio.

Iuriā nemini facit q̄ iure suo vtitur. de elec.
cū ecclia vultarana. z. c. cū nobis olim. z. ff. d̄
iniur. l. iniuriarū actio.

Iuriarū actio inde nasci non debet vnde iura
nascunt. de accusa. q̄liter. f.

Iuriā lz generaliter dicitur omne qd̄ non iure
fiat. vt institū. d̄ iniur. i p̄nci. tamē specialiter
quo ad titulū de iniurijs z q̄ ad danduz actio
nē iniuriarū: illd̄ solū d̄: iniuriā qd̄ fit p̄tume
lie causa. vt. ff. d̄ iniuri. l. j. i p̄n. in tex. z glo.

Iuriarū actio tollit anno p̄ iniurijs vbalib⁹.
q̄nimo siue actio iniuriarū sit p̄tozia siue ciui
lis descēdens ex. l. cornelia: tollit anno. z ille
annus ē p̄tinuus: nisi in casu mer⁹. qz tunc est
vtilis. vt nō. Jo. an. in addi. specu. in p̄nci. de
iniur. §. j. in fi. p̄n. z idem tenet archi d̄. in sum
ma de iniuri. i tribus casib⁹ ex. l. cornelia de
scētibus ē p̄petua. i illis aut casib⁹ q̄bus dicit
tur anno finiri: verū est nisi infra annuz fuerit
lis p̄testata. tollit etiā dissimulatiōe: vt si tem
pore platorū vboz ille p̄tra quē p̄ferebatur
nō fuit irat⁹ nec iniuriā ad animū reuocauit.
nō. Ro. cōclu. cccxxiij. S3 Jo. an. in. c. olim

videf velle q̄ sufficiat citatio ad p̄petuandā
actionē iniuriarū. q̄daz tñ dicunt q̄ b̄ non vo
luit. lz bene dixit q̄ si sup. iniurijs esset lis cōte
stata vel saltē citatio facta: talis iniuriā nō re
mittit p̄ salutationē vel p̄ pacis osculū i ecclē
sia datū. certū est tñ q̄ si agēs iniuriarū petat a
p̄ncipe causam cōmitti z cōmittat infra annū
actio p̄petuat acsi eēt lis p̄tes. vt in. l. ij. l. q̄n
li. pri. da.

Iuriā p̄tēdēs ex actu iudicialiter gesto z su
per q̄ litigat: p̄t statim ip̄a lite etiā p̄dēte su/
per iniuriā q̄relam deferre lz nō possit i causa
vltierius p̄cedere nec petere sniaz ferri nisi de
mū post litē finitā. l. de iniur. l. si q̄dem. et di
cta q̄rela debet fieri iudici z cū litis p̄testa. l.
de libe. cau. l. si tibi seruitut. als actio iniuriā
rū finitur nisi infra annū a die act⁹ iniuriarū
p̄tinenti fuerit lis p̄test. l. de iniur. l. si nō cō
uicij. videf tñ durū q̄ lite p̄dēte sup. illo actu
debeat posse agi iniuriarū cū a futuro litis eūē
tu sup. illo actu dependeat ab iniuriā illata: z
sic p̄sequēter annus deberet incipere a die lit⁹ si
nite. p. l. j. §. si p̄deat. ff. ad maced. Et dictas
l. q̄ dicit q̄relā z lit⁹ p̄tes. fieri lite p̄dēte: itel
ligā d̄ q̄rela z p̄testatiōe fienda p̄ p̄tes ex iudi
ciū ad finē reuocādi ad aiuz iniuriā illatā.

Iuriarū actiōe tenet quē iudex iniuste excōi
cauit: si dolose excōicauit. nō. gl. xj. q. iij. illd̄
z d̄ appel. c. sollicitudinē. i glo. anpenf. z ita de
bet itelligi d̄ sen. excō. c. sacro. vbi d̄: q̄ iudex
iniuste excōicans non solū ad iteresse parti te
net. lz etiā punif si culpe q̄litas exigit. id ē. si
dolo fecit. vide glo. xj. q. iij. temerariuz. z. ff. de
iniur. l. illd̄. z qd̄ nō. Bar. i. l. iniuriarū. §. quo
iure. e. ti.

Iuriarū actiōe an teneat q̄ alteri vbu iniurio
sū dixerit si verū dixerit. vide l. j. l. de iniu.
l. si nō puicij. z Bar. e. ti. l. q̄ cū nocentē. z io.
an. e. ti. c. fi. z pleni⁹ i addi. spe. eo. ti. i p̄n. z de
cau. possessionis. ad fi. v. lz pone. z oino vide
z plenenissime Oldra. p̄silio. liij. S3 q̄cqd̄ p̄/
dicti dicat: p̄clude duos casus. q̄ dicēs alteri
vbu iniuriosū exiudicialiter lz p̄bet illd̄ verū
tñ tenet de iniurijs. secus si iudicialit accusan
do. z de vtrozq̄ ē casus i. l. j. l. d̄ famo. li. Ra
tio d̄rie ē euidēs: qz q̄n iudicialit dicit: p̄tz q̄
anim⁹ dicētis nō ē ad iniuriā lz ad rei publice
vindictā z vtilitatē. lz q̄n exiudicialiter dicit
nō cadit alia cōiectura nisi q̄ sint dicta ad cō/
lecturam siue iniuriā z ex odio. vt patz in tex.
l. de famo. li. l. j.

Iuriarū actiōe non tenet ille q̄ in iudicio exci
piēdo aliqd̄ iniuriosum dicit. qd̄ pot⁹ animo
defendēdi q̄ iniuriā dicit itelligit nisi exci
piens fuerit p̄tinax in p̄bādo illud dictū. qd̄
qz falsū erat. p̄bare nō potuit vtilius ē q̄ non

venire ad actū pbationis. vt nō. **Jo. an. i. ad-**
 diti. spe. i. ti. d. accusa. s. j. d. s. pone. z vide no
 ta. p. eū. in addi. specu. sup. rubri. d. iniurijs
Iniuriaruz nō tenet nec offendere d. q. frangit
 ostia meretrici vel q. v. p. orem alteri? cognofcit
 q. nō animo iniuriādi vel offendendi s. libidi
 nis causa cēfēt. nō. **Bar. i. l. vez. ff. de furtis.**
Iniuriādi animo psumit factū z dictū: qn ver
 bum vel factū de se ē iniuriōsū. de facto ē glo.
 in. l. illud. ff. de iniur. de vbo est tex. et glo. in
 l. nō quicij. **C. e. ti. z etiā ē tex. in. l. item apud**
s. ex his apparet. in fine. ff. e. ti.
Iniuriaruz tenet q. alteri dicit tu es fur vel latro
 vel ei aliqd crimē improperat vel eū blasphe
 mat: vel aliquā iniuriā i te vel i tuos cōmissaz
 improperat. vel dicit tu mētiris. vt nō. **Bar.**
 in. l. itē apud labeonē. s. s. qd dicit. ff. d. iniur
 z. l. iij. i. pnci. ff. deli. z posthu. **Ite si dicat tu**
 mētiri saluo honore tuo. vt nō. **Bar. ff. d. acq.**
 heredi. l. si qd extraneus. i. pnci. **Item i eodē**
 q. dicit tu mendaciū dicis. vt nō. **Bar. in. l. iij.**
s. si qd in te. ff. d. cri. stelli. **Predicta limita ni**
 si illi q. dicit tu mētiris vel mēdaciū dicis: pri
 us eēt dictū q. aliqd illicitū cōmississet. vt nō.
Bar. ff. de pcura. l. q. oia. s. j.
Iniuriaruz tenet q. alteri absentī dicit: vel alteri
 dici facit z bonos mores ciuitatis aliqd vbu
 tendēs ad ei? infamiā vel inuidiā: dū tñ illud
 dicat i actu vel vociferatiōe. z illud appellatur
 quicij. vt p. baf. ff. de iniur. l. itez apud. s. ait
 p. toz. cū. s. sequēti vsq. ad. s. ex his apparet in
 clusiuē. idē in eo q. dicit aliqd verbū cōtinens
 alterius infamiā. vt nō. **Bar. in. l. turpia. i. pnci.**
de leg. j.
Iniuriaruz nō solū tenet ille q. alteri vbo vel fa-
 cto iniuriā facit s. etiā q. iniuriā p aliū factam
 recitat z cōmemorat ex iudiciū. tex. est in. l. j.
C. de famo. li. Ratio ē. q. talis recitatio non
 tēdit nisi ad iniuriā iniuriati. sec? si iudicialitē
 accusando recitetur. q. talis recitatio tūc ten
 dit ad vindictā z vtilitatem rei publice. vt ibi
 dicit tex.
Iniuriaruz ita demū qd tenet ex dicto vel facto
 i alteri? cōtumeliā: qn id qd dicit vel facit ē z
 bonos mores ciuitatis. nō aut sufficit q. sit z
 bonos mores eius i cui? cōtumeliā fit. tex. ē no
 tabilis. ff. de iniur. l. item apud. s. ait p. toz. v.
 idē ait. cui ergo incūbit onus pbadi: an agēti
 q. sit p. tra bonos mores ciuitatis: an reo q. nō
 sit. **Putā q. l. itate vboz vel factoruz inspiciēdā**
 esse. **Si enī verba vel facta cōmuniter in oi lo**
 coreputarent mala vel iniuriōsa q. vult dice
 re q. talia nō reputant in ciuitate i q. sūt dicta
 debet illā negatiuā pbare: q. psumptio est z
 eū ex q. l. itate verborū. vt nō. glo. in. l. illud. ff.
 eo. z. l. si nō quicij. **C. e. ti. z ibi nō. C. y. Et ecō**

tra si vba cōmuniter vel alijs locis nō reputā
 rent iniuriōsa: q. vult dicere q. in ciuitate in q.
 sūt dicta reputant iniuriōsa debet pbare: q.
 habet p. tra se psumptionē.
Iniuriaruz actiōe tenet q. metuz infert: nō q. fur
 tum facit. nō. **Val. ff. qd me. causa. l. si cuz ex-**
cep. s. post annū.
Iniuriaruz actio an dicat ad vindictaz: vel p. scq.
 rem familiarem: vide **Bar. in. l. p. toz. s. j. ff.**
de iniur.
Iniuriaruz actio an includit dāni refectionē: vt
 in ea habeat ratio dāni. vide **Bar. in. l. item**
apud labeonē. s. si qd suo. ff. de iniur.
Iniuriaruz actiōe agi nō p. tra illū q. sacrilegiū
 cōmittit fm **Inno. vt nō. Jo. an. in. c. cū pro**
 causa. de sentē. excō.
Iniuriaruz actiōe p. tra qd agere z nihilomin? dam
 nū qd ex iniuria passus ē petere: q. vna actio
 nō tollit p. aliā: cū vna tendit ad vindictam z
 alia ad rei psecutionē. vt ē casus in. c. canoni
 ci. de offi. ordi. li. vj. z ibi nō. glo. super verbo
 damnis.
Inouam? hec dictio significat antiq.
 iuris pfirmationē. vt nō. glo. z ant. de
 iudi. decernin. i. fi. **Innouare non d. q.**
 suā possessionē p. tinuat z vti ea. imo subinno
 uaret si ea vti nō pmitteret. vt notat glo. d. ap
 pella. nō solū. li. vj. in glo. magna. z idē in gl.
 in clemē. vt lite pendē.
Inquisitio facta sup crimine nō pcedē
 te infamia z pcessus ex inde fact? valet
 si nō opponit. z ita loq. c. in q. s. itōis. d.
 accu. vt nōt ant. de co. cle. v. r. xxxv. colū:
Inq. s. itio non p. fundari de iure civili sup solo
 dicto officialis denūciātis lz nulli p. tradicant
 s. oportet q. post denūciationē iudex recipiat
 informationē z postea ad dictū officialis for
 met inq. s. itionez. vt nōt ant. d. co. ba. de. vestra
 xlviij. colū.
Inq. s. itio nō fit regularitē sup crimine d. iure ci
 uili. **Fallit i notorio crimine i q. iudex p. tra ex of**
 ficio sine accusatore pcedere. sed de iure cano
 nico p. tra iudex ex officio suo inq. rere: nō solum
 de notorio s. etiā de famoso id ē de quo fama
 laborat. z multo forti? si est manifestuz. z p. di
 cta vera si crimen sit notoriū notozietate facti
 siue p. fessionis siue psumptionis siue pbatio
 nis. vt nōt anth. de co. ba. cleri. z muli. vestra
 xxxv. colū. v. venio ad q. rtū.
Inq. rere qnq. sumit p. inuestigatiōe iuri. qnq.
 p. inuestigatiōe facti. vt nōt ant. de co. ba. de
 ri. vestra. v. nō q. vbum.
Inq. s. itio inchoata vtz in ea supsedenduz sit si
 supueniat accusator. vide **Bar. in. l. si marit?**
j. de adulteri. z de li. agnos. l. iij. s. fi. z By. de
re. iur. factū legitime. z C. y. de accu. l. ea q. d. ez

228
r 3o. an. de pur. cano. cū dilectus. in glo. sup
xbo r incest. ad fi. r pleni in addi. specu. in
fi. d. in d. s. n. n. tractem. n. porro
signa. vide supra xbo arma.

Istantia i bñsialib? p̄ mortuo litiga
toze finiri cū iudice. nō anth. de iudi. qz
w. n. venio ad q̄rtū. in fi. r vide supra
verbo appellatio. i xbo electio. r in. n. patro
natus.

Istantia inchoata cū defuncto lz transeat ad
vniuersales successorē: tñ inchoata cū prela
to vel cum clerico nō trāsīt ad successorē in p̄
latura vel beneficio: nisi defunctus egisset li
tes nomine ecclesie vel beneficij: et non nomi
ne proprio. nō Ro. p̄clu. d. xvj. Sed anth. di
cit qz ad successorē in p̄latura vel dignitate q̄
non p̄tendit ius a predecessorē trāsīt instātia:
qñ questio est realis: hoc est tāgens dignitatē
secus si p̄sonalis. r ideo si agit petitorio p̄tra
aliquē sup ecclia rōne tituli: nō trāsīt instātia
ad successorē in titulo. nec iudex poterit illaz
expedire lz nullus esset successor: si de causa li
queat. qz tunc nō agit noīe ecclesie sed nomi
ne p̄sone fm Inno. vt nōt anth. de iudi. quia
w. n. venio ad q̄rtum.

Istantia sicut trāsīt ad heredes ita r ad fidei
comissariū vniuersalē. qd est verū instātia in
choata cū defuncto. secus si inchoata cū here
de: qz fideicomissari? ē heres defuncti nō he
redis. nō. ant. d. iudi. qz w. n. venio ad q̄rtū.

Istātia tūc trāsīt ad singularem successorē qñ
ad eū trāsīt res vel ius agēdi de necessitate: vt
qz duo diuidūt iter se hereditatē r vn? eoz est
p̄mo p̄uēt. lz si res vel actio nō trāsīt d. neces
sitate: nec trāsīt instātia etiaz si viciose succe
dat sciēs rem alienā vel etiā p̄ vum occupataz
nisi eā scienter a spoliatoze recepit. secus ergo
si manu spoliatozis nō habuit. sed eo mortuo
forte occupauit fm Inno. qd est notabile. vt
nō. ant. d. iudi. qz w. n. venio ad q̄rtum.

Istantia cause nō inchoate p̄ pcuratozes: eo
mortuo trāsīt ad dñm. nō anth. de iudi. qz w.
n. venio ad q̄rtū.

Istantia cause inchoate per filiu? eo mortuo
trāsīt ad patrē. nota antho. de iudi. qz w. n.
venio ad quartū.

Istātia nō trāsīt ad fiscū suc cedētē i locū p̄ua
ti delinquētis. Ratio ē fm quosdaz: qz fiscus
pprie nō ē heres. q̄ ratio non placet Inno. qz
nō trāsīt de filio i patrē: qz pprie nō est heres.
Ratio ergo ē. qz fisc? habet iudices separatos
q̄ ratio p̄cludit qz ad fiscū pprie tanqz ad here
dem nō trāsīt instātia. nō. ant. de iudi. qz w.
n. venio ad q̄rtū.

Istātia inchoata p̄ laicū nō trāsīt ad eccliam
ei succedētē: qz r ecclia hz iudices separatos

sicut fiscus. r ita ratio p̄cludit qz idē in clerico
succedētē laico. nō. anth. de iudi. qz w. n. ve
nio ad q̄rtū. Sz in n: venio ad q̄rtū: videt in/
nuere p̄trariū in clerico succedente titulo vni
uersali: i eo qz dicit clericū succedētē laico sin
gulariter irrecōueniēdū esse corā laico.

Istantia inchoata p̄ delinquentē: p̄t mortuo
accusatoze finiri p̄ iudicē qñ causa tāgit publi
cam vtilitatē r de ip̄a causa liquet: ne delictū
maneat impunitū fm Inno. nō. anth. d. iudi.
qz w. n. venio ad q̄rtū. in p̄nci.

Istantia finit triēnio de iure ciuili: nō solū in
causis i q̄bus lis p̄testat sed etiaz i illis in q̄b?
lis nō p̄testat. vt nō. Bar. r Bal. in. l. p̄pera
dū. s. etsi qd. C. de iudi. licz Bar. aliter dixit
rit allegādo. l. litib?. C. de agri. et cen. li. xj. et
qñ lis nō p̄testat incipit instātia a die a q̄ con
testat scz quādo incepit tractare d. merit? cau
se. vt nō. Bar. in. d. s. etsi qdem. Bal. dicit qz
incipit a die quo p̄mo pars est citata. in aut. q̄
semel. in fi. C. quomodo r qñ iudex. dic etiaz
Bal. qz in materia executiua nō est dare instā
tiā aliquo tpe limitatā. in. l. cōsentaneuz. in fi.
C. quō r qñ iudex. r in. l. ij. C. d. exe. rei iudi.
qd̄ intellige quādo petif mera executio facti.
secus si petatur p̄nūciari executionē fieri vel
nō fieri debite: qz tunc erit instātia cū sit sen
tentia p̄ferēda r snia sine instātia ferri nō p̄t.
vt nō. Bar. in. l. j. C. quādo puo. nō ē necess.
Aliud est ergo petere executionē sentētie vel
instrumēti qd̄ habet executionē paratā ex for
ma statuti: r aliud ē petere p̄nūciari sentētiā
vel instrumētū exequenduz. Juxta nō. per
glo. r doc. in. l. ab executore. C. quo. ap. non
reci. r p̄mo casu p̄t saluari dictū Bar. in. l. litib?
bus. in scdo casu non.

Istantia cause p̄ncipalis currit r finit triēnio
nec ps restituit siue steterit p̄ iudicē siue par
tem siue per tertiu? quomin? causa finiatur. vt
nō. p̄ glo. r Cy. acbutri. Bar. r Bal. in. aut.
itē si in appellatione. C. de tempo. app. itē nō.
Bar. in. aut. clericos. C. de epif. r cle. vbi dic
qz impedimēto etiā iusto nō progat etiā instā
tia triēnalis. glo. tamē dicit p̄trariuz quando
stetit per iudicē: qz tunc pars restituit. in. l. p̄
perandū. s. sinantē vtrunqz. C. de iudi. Sed
doc. p̄dicti non tenent illam glo. in dicta aut.
item si in appellatione: r in corpore vnde sumif
in. aut. vt spō. lar. s. hec quoqz. in glo. sup ver
bo p̄iudicium. Sed ant. in. c. venerabilis. de
iudi. tenet qz datur restitutio qñ stetit p̄ iudi
cem. sec? si p̄ partē vltimū. r q̄ hāc opinionē
tenet: sit cautus vt sepius requirat iudicēz vt
expediat causam r p̄testetur qz per eum non
stetit quomin? infra tēpus expediat. als non
dicere? stare p̄ iudicem lz p̄ ptis negligentiaz

vt notat **Bar. in. d. §. finautē vtrūq.** **S**z prima opinio verior est q̄ indistincte non dēt restitutio vt nō lex pperandū circūueniatur. et hoc probat tex. ⁊ ratio in .l. arbitrio. §. dolo. ff. de do. ⁊ in .l. pperandū. in fi. vbi lex illa soli minori dat restitutionē ⁊ dūtaxat i subsidiū quādo ille ex cui⁹ facto perit instantia non est soluendo. multo ergo minus restituēt maior. Item qz exceptio firmat regulā in casibus nō exceptis. l. nam qd̄ liquide. §. fina. **C.** d̄ priui. fateri possit q̄ etiam maior restituat quando ille ex cuius facto instātia perit non est soluendo. ⁊ hoc tenet glo. in. d. §. dolo. ⁊. d. §. h̄ qz. ⁊ idem tenet antho. in. d. §. venerabilis. Et lz **Bar. in. d. §. dolo.** dicat q̄ quādo stat p iudicem datur restitutio: ipse loquitur de instantia cause appellationis intelligendo eum sicut debet intelligi fm iura q̄ allegat. ⁊ eodē modo debet intelligi glo. in. l. sed etsi p p̄tozē. in pn. ff. ex qui. cau. maio.

Instantie enī cause appellationis fateor q̄ si stat per iudicē vel tempus nō currit ipso iure fm glo. in. d. l. sed etsi per p̄tozē. et fm **Bal. in. d. auē.** item si appellatione. vel decursu tēporis datur restitutio fm glo. in. d. §. hoc quoqz ⁊ in. d. auē. item si appellatione. ⁊ ibi hoc tenet **Bar. de quo per anth. in. c. ex ratioē de appel.** Sed in instātia earū pncipale tempus habet: nec datur restitutio nisi in subsidiū. ⁊ rationē differētie dicūt doc. in. d. auē. item si. qz i causa pncipali pempta instātia: nō perit ius partitis. secus in instātia cause appellationis. non obstat tex. in. d. l. sed etsi p p̄tozē. in pncipio ⁊. §. ait p̄toz. siue cui. quia ibi ex lapsu tēporis perit actio ⁊ ius partis. idō si stetit per iudicē dat restitutio. vt dicūt **Bar. ⁊ Bal. in. d. auē.** itez si. Non obstat lex iter vtile. ff. de minori. quia ibi loquitur in tēpore quod est vtile vel quasi vtile. ideo si ex facto vni⁹ partis cucurrit: alteri parti subueniēt ipso iure p restitutionem. secus i tempore iustātie cause pncipalis l. pperanduz. quod est p̄tinuū. ita dicūt **Bar. in. l. ait p̄toz. §. fina. ff. ex qui. cau. ma.** Et lz glo. in. d. §. dolo: dicat q̄ quādo stat per p̄tez datur restitutio. tamē **Bar.** dicit ibi cōtrariū per rationē tex. ⁊ hoc approbat antho. in. d. c. venerabilis. per tex. i. d. §. dolo. Pro quo facit glo. in. d. §. hoc quoqz. in glo. fina. que licz loquat in instātia cause appellatiōis. idē ⁊ fortius dicēdū est i instātia cause pncipalis: que pempta nō perit ius partis.

Instantia idē est dicere q̄ petitio. vnde qm̄ i actō: qd̄ actū ad instātia talis: idem ē dicere qd̄ ad petitionē talis. nō. anth. de p̄sti. cuz m. v. nō diligēter. viij. colū. in pn.

Restitutio si precedat omnē actuz sumi

tur p collatiōe. si sequatur p̄sentationē: sumitur p cōfirmationē. idem si sequat electionez sed si sequatur totalem iuris trāslationem: vt quia sequitur electionē ⁊ p̄firmationez vel sequitur collationez: tunc sumitur p collatione possessionis ⁊ modicuz differt ab inuestitura. vt nōt anth. de iure patrona. cōsultationē. in iij. notabili. ⁊ aliqd̄ tāgit in. c. q̄relam. d̄ elec. in. iij. colū. ⁊ vide s̄. verbo collatio.

Instrumentū exemplatū in vim compulsoz p̄ alium q̄ qui confert nō vocata parte ad ip̄am exemplationem nō probat. nota **Ro. p̄clu. x.** nisi pars ad dicendū cōtra dictum exemplum p̄ductum citata nō cōtradixerit: sed potius p se v̄sa fuerit in p̄tib⁹ p se facientibus. vt notat **Ro. cōclu. cclv.** et vide sub verbo exemplū. ⁊. f. in v̄bo p̄ducēs **I**nstrumentū vbiqz rogatū p notariū creatum a papa vel imperatoze p̄bat vbiqz etiam extra eoz iurisdictionē. sec⁹ i notarijs creatis a regibus. p̄lati. ⁊ vniuersitatib⁹ habentib⁹ potestatem de cōsuetudine vel priuilegio creandi notarios in eozū territorijs: quia talium notariōzū instrumenta ita demuz p̄bat extra territoriū creantiuz vbi sunt cōfecta. vt notat **Ro. p̄clu. cclix.** ⁊ **Bar. in. l. ij. ff. de offi. p̄con. fu. ⁊ le.** ⁊ nota antho. in. c. p̄ venerabilē. qui si l̄ij sunt legitimi. xxvj. colū. v. ex antedictis: vbi etiā dicit q̄ papa potest creare notariū imperio subiectū. ⁊ eodē modo imperator potest creare notarios subiectos ecclesie: per rationem quā ibi ponūt doct. quia ille est actus volūtarie iurisdictionis ⁊ progabilis: ⁊ idē dicit **Bal. de imperatoze in. l. eum q̄. ff. de iuri. omni. iu.** ⁊ vide. s̄. §. j.

Instrumentū sentētie si narrat cōmissionē siue delegationē iudicis ⁊ litis contesta. ⁊ alia substātia iudiciorū: p̄bat p̄sūptiue sic eē quando sentētia lata fuit parte nō reclamāte ⁊ p̄sente. fm **Inno.** idem fm **compostel.** si lata ē parte absente per p̄tumaciam. nota **Ro. conclu. cclxxxix.** ⁊ vide sub v̄bo sentētia. §. sententia eo ip̄o. vbi dicit idem eē quādo de sentētia apparet p̄ testes tm̄. ⁊ vide plenissime p̄ anth. de p̄ba. c. qm̄. v. ad glo. intellectū. xvij. colū. et. f. sub v̄bo p̄sumptio. §. sumiēt p̄ snia.

Instrumenta plura si reperiātur cōtraria ⁊ eadem die facta: valet illud quod verisimili⁹ est ⁊ si sint eque verisimilia: valet illud quod est p̄reo cōtra actozem. ⁊ hoc quādo p̄ducitur a diuersis. sed si ab eodem: neutrū valet. nota **Bart. l. de fi. instrumē. l. scripture.** ⁊ **Bal. in. l. de rebus. l. de donati. ante nup.** Si tamen cōstaret quod instrumentuz prius factum esset illi starctur. vt notat **Bar. d̄ le. ij. l. semp̄oni⁹ p̄oculo.** hoc etiam de verisimilitudine tenet

Bal. dicens q̄ vbi nō est verisimilitudo: motus iudicis nō cōcurrit cuz instrumēto. vt. d. l. scripture. ⁊ idēz in effectu dicit antho. in. c. imputat. de fi. instrumē. Cōcludit tamē in dubio iudicandū cōtra illum cui onus pbādi in cūbit siue sit actor siue reus. ⁊ vide archi. xiij. q. ij. vltima volūtas. ⁊ **Bar.** in. l. j. §. ff. d. bo. poss. fm tabu. vbi loquit de duobus testamētis ab eodē ⁊ eadē die p̄fectis. ⁊ vide oino in §. instrumēta duo. ⁊ lb. n. pcuratores duo

Instrumētū falsū pducens qua pena puniat. vide sub verbo pducens. §. pducens falsum instrumentū.

Instrumētū si quis p se pduxit: an illd̄ postea impugnare possit: vide sub n. pducēs instrumentū nō pōt.

Instrumētum lz quis pducatur in p̄tibus tm̄ p se faciētibz: an p̄bet etiam p̄tra eum si qd̄ p̄ eū faciat: vide sub verbo pducens instrumentūz cū p̄testatione.

Instrumētum pductum si est reprobātū i parte que facit p̄ pducēte: an reprobās poterit illo vti in parte que facit cōtra pducēte: vide sub verbo pducens. §. pducens nō pōt. ⁊ s̄ verbo error. §. error p̄fessionis. ⁊ §. error tacite p̄fessionis.

Instrumētū si ē ad instātiā alicui? de falso reprobātū: an tertius p̄t illo vti. vide ant. q̄ filij sūt legitī. causam. ⁊ ibi etiā p̄ Inno.

Instrumētū si sit in aliq̄ pte falsū: an fidē faciat vide ant. de fi. instru. ex l̄ris. de reli. domi. cū venerabilis. vbi glo. nōbilitate ponit.

Instrumētum vel alia publica scriptura: an viciatur ex defectu false latinitatis. vel ex defectu sillabe. vel orationis aut dictionis: vide lb̄ verbo rescriptum. §. rescriptū viciat. cuz pluribus. §. se.

Instrumētū in q̄ notari? attestat se de p̄terito rogātū de aliquo actu certo loco ⁊ tpe: coraz q̄bus pbat illud p̄teritū fm̄ hosti. ⁊ nō. ant. de pba. c. qm̄. xxij. colū.

Instrumētūz an valeat si non apponat in eo locus loci. vide Jo. an. de re iudi. abbate sane. ad fi. in glo. ⁊ sup̄ eadēz in nouella. ⁊ in addi. specu. d̄ instru. edi. §. instrumentū. n. quid si locus. ⁊ de fi. instru. inter dilectos. super verbo facilius. ⁊ **Bar.** in. l. de pupillo. §. q̄ nūciat. de no. ope. nūcia. ⁊ p̄ **Bal.** ⁊ **Cy.** in. l. optimā. C. de p̄traben. ⁊ cōmit. stipula.

Instrumētū viciatur si in eo nō est indictio appositā. secus si est posita sed errata ⁊ in dubio p̄sumitur potius error in indictione q̄ in āno fm̄ **By.** ⁊ nō **Bar.** in. l. j. in fi. C. de no. co. cōpo. Sed Jo. an. sup̄ data sexti. in nouella dicit q̄ ita viciat instrumentūz ex indictione per errorem posita sicut ex omīssa: nisi ex p̄tocol-

lo aliter possit apparere q̄ sit indictio omīssa vt errata. ⁊ idem sentit antho. q̄ recitat Jo. an. ⁊ non reprobat in. c. inter dilectos. de fi. instru. Cōtrarium tenet **Bal.** i. l. imperator. j. de sta. homi. An autem omīssio vel error anni vel in dictionis possit corrigi ⁊ stetur correctiōi. vide doc. p̄dictos i locis p̄dictis. ⁊ vide sub verbo notari? §. notari? nō pōt corrigere.

Instrumētū nō pbat si in eo nō ponitur nomē imperatoris ⁊ annus imperij i terris imperio subiectis. vel nomē pape ⁊ annus pontificat? eius i terris ecclesie subiectis. nota Jo. an. super data sexti. i nouella. quod intellige nisi cōsuetudo loci aliter se habeat. sicut dicit Jo. an. sup̄ data p̄dicta de indictione que potest ex cōsuetudine omitti.

Instrumētum si cōtinet aliqua verba que non solent a partibus exprimi s̄ a notario: p̄sumitur esse illa verba notari? ⁊ non partiū. p̄sumitur enī illud fuisse a partibus expressuz qd̄ ex cōsuetudine p̄ ptes exprimi solet. nō Jo. an. super data sexti. in p̄nci. vlti. colū. in nouella. **Bal.** autē dicit q̄ vba que p̄fert notarius p̄fert in p̄sonam p̄trahentis. ⁊ ideo pars p̄sens ⁊ non contradicens intelligit illa p̄ferre ⁊ fateri vera esse. ar. l. filius et de matre. ita notat **Bal.** in. l. mater. C. d̄ re. ven. in. iij. colū. ⁊ idē voluit **Bar.** in effectu. ff. de te. tu. l. si quis filij abus. ⁊ b̄ vey in p̄tinentibz ad officij p̄ris. secus in p̄tinentibz ad officij tabellionis. vt nōt **Bal.** C. de te. l. errore.

Instrumētū si pducatur p̄ publico pte p̄sente ⁊ nihil opponente sed tacēte: nō tenet pducēs vltorius p̄bare q̄ fuit manu publica cōfectū: quia pars non opponēs tacēdo videtur ipsuz approbasse. nota **hosti.** ⁊ Jo. an. in. c. quoniā contra. de pba. sup̄ verbo instrumentū. ⁊ idē tenet antho. ibidēz. ad hoc facit qd̄ nōt **Bal.** in. l. j. C. de rela.

Instrumētū valet ⁊ pbat lz p̄tocolū non reperitur. fm̄ **Nico.** d̄ ma. ⁊ nota **Bal.** sup̄ rubrica de fide instru. ⁊ C. d̄ eden. l. fi. vij. colū. quod itelligit nisi actus ex cōuentione partiū debuit in scriptis fieri. vt ibi notat **Bal.** vlti si cōsuetudo aliter se habeat. vt nō. gl. in aut. de tabelli. §. fi. ⁊ cum glo. dicat generalem eē cōsuetudinē hodie vbiq̄ notarios facere p̄thocolla instrumētōz: sentire videtur q̄ non valet instrumentū cui? p̄thocollum non reperitur: sicut hodie nō valebāt talia instrumenta in vrbe constantinopolitana in qua solum statutum erat q̄ p̄thocolla fierent. ⁊ p̄sequēter cum hodie per generalē cōsuetudinē sūt vbiq̄ ordinatū q̄ p̄thocolla fiant: nō valebit aliqd̄ instrumentū cuius p̄thocolluz nō reperitur: quia p̄sumitur falsum tanq̄ factū p̄tra

consuetudinē. et ista fuit mens illius glo. Sic etiam dicimus qd si notarius nō posuit i instrumēto annū domini qui de cōsuetudine generali poni debeat loco āni imperatoris psumitur instrumētū falsum : quia ad sollicitudinez ptinet dictum annū ponere. vt notat Bal. in l. si post diuisione. l. de iur. et fac. igno. Sic ergo in pposito psumit instrumētū falsum si nō fecit pthocollo: quia et hoc facere pertinet ex cōsuetudine ad sollicitudinē tabelliois.

Instrumētū an possit cōficere pater de cōtractu filij. vel ecōuerso filius de cōtractu patris. vide bar. in l. si pater. ff. de fals.

Instrumētū hñs publicā formā facit plenam fidem licz neqē scriptum manu illius notarij sub cui⁹ nomine scriptū asserit. quando instrumētū esset ita antiquū qd per testes viuētes manus illi⁹ notarij pbari nō possit. vt nō. bal. l. si. i. iustu. l. comparatiōes. ff. sed hic dubitatur. et de sacrosanc. ecclesi. aut. quas actio nes. in fine.

Instrumētū si est pro parte falsū viciat totum quando falsitas est in substātia negocij vel in circūstantijs ipsius negocij. sec⁹ si falsitas sit i alijs substātiā negocij non cōcernentib⁹: puta qd vnus ex cōtrahētib⁹ dicatur oriundus d vna terra cum sit oriund⁹ de alia. vt nō. inno de here. fraternitatis. quod tenet ibi io. an. et dicit anth. ibidem qd opinio innocē. seruatur vide quod nō. per glo. et archi. ix. di. si ad sa/ cras. et per bar. et bal. l. de transacti. l. si et falsis. vbi dicit bal. scdm vnam opinionē quam tamē nō firmat. quia licz falsitas i vna parte instrumēti viciat instrumētū in totū: tñ sus/ piciō i vno capitulo instrumēti que de trahit fidei instrumēti in illo capitulo nō detrahit fi/ dei i alio ca. Et hāc opinionē firmat. l. de fi. instrumēti. l. scripture. in fi. vide omnino ff. §. proximo.

Instrumēta duo si reperiant i eodem loco et tempore de eadē re pfecta : psumitur vnitas facti siue rei. secus si fieret in diuersis locis et temporibus. et idō si notarius reddit pluries idem instrumētū in publica forma nō habet nisi p vnico instrumēto : et vnica facit pba/ tionem tñ. etsi inuicē differūt : statur ei quod minus cōtinet. quia in pluri et non minori psumitur error. si tamē de pthocollo et originali scriptura constet : illi statur. vt notat Bal. in l. sempromi⁹ pculo. de lega. ij. Ex his apparet qd in pluri nō psumitur falsitas sed error : qui si psumeret non valeret instrumētū in aliqua pte. fateor qd si in pthocollo esset aliquod scri/ ptum quod falsum pbaretur: tunc nec ptho/ collum nec instrumētū inde sumptuz aliquā fidez faceret in aliqua sui pte. s3 nō reprobatō

pthocollo : psumitur error i instrumēto inde sumpto quaten⁹ variat a pthocollo. vt i aut. de tabellio. in fi. et h fuit d mente Bar. et Bal. in. d. l. sempromi⁹ pculo. vide oino ff. §. pxi. et §. instrumēta plura. et sub vbo psumptio. §. psumi aut debeat vnicus.

Interdictū speciale positū i certa eccle sia si dicatur nulluz potest relaxari ad cautelam. sec⁹ in interdicto generali qd non relaxatur donec veritas reperiatur vide licet qd iniuste sit positū : et tūc relaxatur i totū vt notat Ro. pclu. cccc. vij. dicit autem inter dictū generale id quod ponitur in puincia. ci uitate. castro. vel villa. et l3 iterdictū generale respectu locorū nō possit relaxari ad cautelaz tñ sec⁹ in interdicto psonaz. vt qñ interdictū vniuersitas vel collegiū. nota Jo. an. de sen. excō. pñenti. li. vj. et vide sub vbo snia.

Interdicto generali durate potest ianuis clau sis celebrari baptismus et penitentia pferri et vbu dei pdicari. secus in iterdicto speciali in q si pdicta fiant: loc⁹ pphanaz. et faciētes irre gularitatē incurrūt. ita nōt Ro. pcl. cccc. vij

Interdictus ab ingressu eccleie qb⁹ explicadis itelligit phibit⁹. vide sub v. suspensus. §. su/ spesus ab ingressu.

Interesse siue extimationez nō recipiūt spūalia: sicut sūt cause bñificiales. nota Ro. pcl. cxxx. vij. et pcl. cccc. ij.

Interesse appellatiōe: iterueniūt fruct⁹. ideo qd petit iteresse: itelligit etiā fruct⁹ petē. ff. si ser. ven. l. loci. §. i pffozia. et ibi nōt angel⁹.

Interesse nō dicit rōne expēfaz qñ i lite. s3 solū qñ itereft rōne rei qñ pncipalit agit. vt nō. p glo. et Bar. ff. si qd cau. l. et si post res.

Interrogatio nō artat ptem respōdere p iuramētū. nec ad id pt ps cōpelli per iudicē: nisi iterrogatio detur etiaz p iu ramentū partis illā faciētis vel fieri petentis. nō Ro. pclu. lxxij.

Interrogatiōes an pñt fieri pti et testi post ter minū pemptoriū datum ad pbandū: vel post pclusionem. vide antho. d. fi. instru. cū iohes. et plenius p eundē de iureiur. cū causam. et q ad ptē. vide. §. pxi. se.

Interrogationi pccernenti decisionem et nego/ cium pncipale non tenet pars respōdere: nisi interrogās deducat interrogatiōne dispositi ue in positionē et articulū Si tamē interro gatus hoc nō obijciat sed respōdet: valet respō/ sio et piudicat ei pffessio. sed iterrogationibus pparatozijs semp est respondendū l3 disposi/ tiue nō dentur. Ratio pmi dicti est: quia non debet iudiciū claudicare. sicut ergo iterrogās vult releuari ex confessione aduersarij: ita de bet esse ecōtra vt etiā interrogatus releuetur

ex confessione interrogatis. quod esse non potest nisi interrogatio deducatur dispositiue in positionem quam simpliciter interrogatus nihil ponit. nota Ro. 2. du. xxxij. Sed antho. dicit quod iudex potest interrogare partem circa principales questionem in. xj. casibus. Sed extra principales questionem interrogat ubi cuius equitas suadet et ante litem contestata. et post etiam post conclusionem in causa. non solum ad dubiam probationem declaranda sed etiam ad ipsam fundandam. quod est notabile. ut notat ipse anth. de iudi. c. vno. v. nota septimo.

Interpretatio illius est cui est condere. de sententia. excō. inter alia. et. l. de le. l. fi. et de concep. c. fi. li. vj. et vide s. verbo declaratio.

Interpretationem non recipiunt verba expressa et clara. ut notat Inno. de testi. cum clamor. in fi. et nota anth. in clemē. fi. d. rescrip. colū. penult. in pncipi. et i. c. presentia. de pbatio. xij. colū. et non glo. de p̄sue. cum dilectus super iure. et vide s. verbo declaratio. s. declaratio debet fieri.

Introducta dicitur appellatio causa ad curiam quando est in auditorio principis intimata puta vicecellario qui tenet in hoc auditorium pape. l. de appella. l. i. of ferendis. et de tempo. ap. l. fi. s. in his Inchoata autem dicitur quoniam pars est citata ut. d. l. fi. s. illud. et sic aliud est causam introductam esse. aliud inchoatam. et aliud deuolutam. de qua deuolutione vide s. verbo deuoluta. et s. verbo appellatio.

Intrusus dicitur qui auctoritate propria beneficium ingreditur et si de canonico titulo non constat. aliter secus. quia habens canonicum titulum potest propria auctoritate comprehendere possessionem. sicut in Hostie. et Jo. an. ut notat anth. de cau. posses. c. fi. xxv. colum. de resti. spoli. l. litteris. xxvj. colū. v. venio ad vltimum imo habens canonicum titulum etiam si violenter apprehendat possessionem non dicitur intrusus. ut notat domini. de sanc. ge. in. c. fi. eum qui. in pncipi. li. vj. negari tamen non potest quin ex tali violentia ius suum amittat: ut patet ex tex. d. c. eum qui. in fi. Et hoc dicitur quod postea iniuste tenendo dicatur intrusus ut. s. intrusus est. ibi loquitur de ingrediēte ab initio sine canonico titulo. et vide s. intrusus non dicitur. et s. intrusus non dicitur qui.

Intrusus non dicitur habes antiquissimam possessionem sed de titulo non doceat: quod ex sola antiquitate corroborat possessionem. ut notat antho. de resti. spoli. in lris. xij. colū. v. si vltra hoc.

Intrusus quicquid per intrusionem fit inhabilis ad beneficia: quandoque non. ut notat Fran. in clemē. si romanus. de pben. in fi. Inhabilis fit quicquid quod si ex electione facta per abusum laicorum se in-

trudit. de elect. quisquis. Item quandoque sine dispensatione quis tenet duo curata vel duas dignitates vel personatus. eo. ti. dudum ecclesia. ad fi. et de pben. de multa. et hoc declarat ex tranagās execrabilis. vide in specu. d. dispē. s. videndum. v. s. nūquid nocet.

Intrusus an dicatur ille qui beneficium per symoniam recipit sciēter vel ignorāter: vide s. verbo symonia. s. symoniacus est ab omni.

Intrusus non dicitur qui vi occupat beneficium. no. pe. more. de pben. eum qui. li. vj. in primo notabili. Contrarius videtur sicut in Inno. vi. s. s. pxi. dicit quod imo est intrusus si non habeat canonicum titulum. ut dicitur intrusus improbitior: illo qui sine vi iniuste occupat. sicut ille qui iniuste et vi rem rapit dicitur improbitior: fure illo qui sine vi clamdestine furat. l. ij. s. certum. ff. vi. bo. rap. vide s. in pncipi.

Intrusus dicitur quicquid propria auctoritate ingreditur sed sit electus: dum tamen non sit confirmatus. ut notat Inno. in. c. nihil. de elec. et est tex. de pben. c. cum iam dudum.

Intrusus dicitur quicquid recipit beneficium ab illo qui non habet potestatem transferendi etiam si ad illum collatio pertineat: tamen quod durat suspēione transferre non possit recipiens ab eo collationem et possessionem dicitur intrusus. ut est casus in. c. tāta. d. ex cel. pla.

Intrusus est quicquid beneficium iniuste sciēter ingreditur et administrat. ut est casus i. c. eum qui. de pben. li. vj. et ignorātia iuris huius casu scientiam non excludit. ut non. ibi gl. super verbo sciēter.

Poteca tacite pertrahitur in bonis defuncti pro eo qui defunctus sepeliuit pro quantitate quam in funerabilibus expedit et profert omnibus alijs creditoribus habentibus tacitam hypothecam non expressam. ut patet in. l. et si quis. s. j. in. l. penult. et ibi non. gl. ff. d. reli. et super. fune. idem notat ange. in. l. q̄sitū. in pncipi. ff. de pulie. cre.

Poteca tacite pertrahitur in bonis prelati male administratis. ut notat glo. de pigno. ex lris. xvj. q. j. filit. et sic bona prelati sunt tacite obligata ecclesie.

Regulari nullus est iure diuino: sed acta penitētia celebrare licet. et irregularitates fuerunt inducte a sanctis patribus ob scandalum vitandum. ut notat ant. de cohabi. cleri. et mulie. v̄ra. in. v. oppo. et in quarto casu. super quod videtur. s. irregularitatem nullus. guiller. in de. j. d. homi. vbi etiam dicit quod sit irregularitas et quod sunt species eius. propterea pro penitētia eius vel baptisimum irregularitas non tollit. non Jo. an. in. c. gaudem. de diuoz. et vide s. v. clericus.

Irregularitas causatur ex omni crimine notorio. et suspēdit quē penitētia pacta nisi cum eo dispenset. non ant. de coha. cle. et mu. v̄ra. i. v. oppo.

Irregularitatem incurrit excoicatus: non solum si celebrat. sed etiam si celebratē auctorizat. secus si

celebratē simpliciter audiat. nō glo. in clemē. fina. de puile. sup xbo celebrari.

Irregularitatē nō incurrit suspēsus celebrādo qz irregularitas nō accumulāt irregularitati sed forte nō esset peccatū dicere qz irregularis dispensabilis ab epō: incurrat celebrādo irregularitatē in qua solus papa dispensat. nota ant. de coha. cleri. 7 mulie. vestra. in. v. oppo. circa fi. Sed dic qz ita irregularitates incurrit suspēsus sciētē in ptempm diuina celebrādo sicut ex cōmunicat. d sentē. excō. c. j. in fi. li. vj. secus si pbablliter ignorauit suspēsiōnē vt ibi nō. p Inno. 7 vide qd nō. p eundē in. c. sacro. e. ti. sup xbo ingressum.

Irregularitas tollit 7 abolet p ingressum religionis. nō Ro. 7 clu. ccccxxviii.

Irregularis vt homicida non ē incapax dignitatē vlt bñficij ecclesiastici. imo illud iuste tenet nec remoueat vel deponat. nota Inno. 7 Jo. an. de pces. pben. cū nostris. in pnci. super. x. possidebat. **A**duerte qz Inno. ibi non dicit. s3 bñ dicit qz homicida 7 irregularis nō est omnino incapax: qz cum dispēsiōne capax est: 7 bñficia ante homicidiū vel irregularitatē q̄ sita retinet: etiā sine dispensatione donec illis renūciat vel puetur. 7 sic conclusio ē fm eū qz irregularis non potest beneficia acq̄rere sine dispensatione sed p̄us acq̄sita retinet sine dispēsiōne donec puetur. 7 ita etiā declarat domi. anth. 7 Fran. de zabo. in. d. c. cum nr̄is. Compostella. dicit qz tenet collatio facta irregulari. quod ē verū in collatione bñficij: sec⁹ in collatione ad platuram. nota anth. de pces. pbe. cum nostris. viij. colū. et est casus. **S**ed rota simpliciter dicit qz irregulari ē inhabilis ad bñficia. 7 vide s. verbo clericus. s. cleric⁹ s3 homicida sit. 7 nō puetur ipō iure bñficijs obtentis: tenet compos. de elec. quod sicut. colū. antepenul. **C**ōtrariū tenet archi. di. l. studeat s3 adult⁹ nō ē inhabilis ad bñficia obtinenda. vt nōt cōpos. d rescrip. c. f. colū. anpe. ad finē.

Irregularitatē incurrit q̄ durate generali iterdicto celebrat: vt baptismū aut penitētiā pfert vel xbu dei pdicat. nō Ro. 7 cl. ccccxxij.

Irregularitatē nullus incurrit nisi in casib⁹ expressis i iure. tex. ē de sentē. excō. is qui. li. vj. 7 nō ibi archi. **I**dez notat Inno. de excessi. p lato. tanta. i glo. vide ē hic. 7 per tex. d. c. is q. ptz qz irregularitas ē inducta a iure positiuo. sup quo vide s. in pn.

Ita. ista dictio est aduerbiū affirmandū vt notat ant. de coha. cleri. 7 muli. vfa ij. colū. **S**3 dictio itaqz est iunctio illa tua q̄ inferē ex pmissis. qnqz est inchoatiua. vt notat ibidē.

Ter arreptū ad papam an habeat vim

appellationis. 7 an suspēdat iurisdictionez inferioris. vide s. verbo appellation. s. appellationis vim.

Ideus non potest acquirere q̄si possessionem maritalē in mulierez christianā vt notat antho. de cau. poss. c. fina. xxx. colū. x. nūc scdo.

Iudeoz filij paruuli id est impuberes non possunt inuitis parentibus baptizari vt nōt glo. xxviii. q. iij. iudeoz. que dicit qz tales filij inuitis parentib⁹ nō sunt ad fidē christianā tradēdi. ergo nec baptizandi. 7 per psequens p talem baptismū nullus character imprimif: quia si imprimeref ad fidem christianā seruandam compelleref. cuius cōtrariū vult illa glo. pro quo facit tex. xxiii. q. v. ad fidem. 7 facit ratio quia phibitio rē. ff. de spon. l. oratio. 7 cū qd vna via phibetur. per aliā viam non admittitur. de re. iur. cum quid. li. vj. non obstat. c. maiores. s. item q̄ritur. x. veruz. de bap. vbi patet qz ex baptismo etiāz coacto character imprimitur per quē baptisatus cōpellitur fidem christianā seruare. qz ibi loquit de baptizato p regē siue de mādato regis. 7 eodē modo loquit. c. de iudeis. xl. dis. sec⁹ in baptizato p inferiorē. ratio est. qz iudei sūt regū 7 principū. vnde sicut rex pōt iudeos tanq̄ sua mācipia dare alijs 7 in seruitutē vendere ipis inuitis: ita 7 poterit baptizari facere. 7 hoc determinat archi. xlviij. di. qui sincera. 7 b etiā voluit sanc. Tho. de aq. in scda scde. q. x. articulo. xij. ipē m̄ n̄ distinguit inl pncipē 7 inferiorē baptizantē. s3 archi. sic. q̄ loquit p xbu pōt: nō p verbū debet. p qd includit p̄atem i pncipe 7 non p̄atem in inferiorē. ex quo seq̄tur qz p baptismuz inferioris nullus character imprimif fm eum. als non esset differētia iter pncipem 7 inferiorē.

Iudex auditor palatij absoluere nō p̄t ad cautelam sine speciali cōmissione. secus i alijs delegatis. qz auditoris iurisdicio est strictissima. nota Ro. 7 clu. cxxliij. 7 vide s. xbo citatio. s. citatio quādo fit. 7 s. in verbo exceptio. 7 s. in verbo laicus. in verbo rescriptū. in xbo remissio. in xbo successor in xbo testis. in xbo iurisdicio.

Iudex auditor palatij habet iurisdictionez ordinariā in cognoscēdo. sed delegatā in sentētiando. nō Ro. 7 clu. ccccxxiiij. nō tñ habet ordinariā i cognoscēdo actu sed habitu. vt nōt Ro. 7 clu. ccccxxj. 7 clu. ccccxxij. 7 cōmissiones que sūt talib⁹ auditorib⁹ nō sunt nisi distributiones. hinc est qz. c. ipō iure. de rescrip. li. vj. nō habet locum in auditore in curia impetrato 7 dato. vt nōt Ro. 7 clu. ccccxxvij. 7 clu. clxx. 7 clu. ccccxxj. 7 clu. ccccxxij.

Judex auditor camere nō ē auditor nec officialis pape sed auditor camere et camerarij. ideo de appellationibus que ab extra ad se. ap. iter ponūt nō p̄t se intrmittere. q̄z ille cōmittūt i palatio aplico. nō Ro. 2. clu. cccxxix.

Judex auditor palatij cui cōmittitur causa appellationis interposite in partib⁹ vel i curia. debet ex equitate magis q̄ de rigore seruare terminos palatij solitos in p̄ma instantia sua ri: nisi cōstaret q̄ in p̄ncipali causa fuati fuisset. nō Ro. 2. clu. xx.

Judex in curia cui cōmittitur causa p̄ncipalis ex speciali mādato cū potestate citādi ad partes: potest statim decreta citatiōe l3 nō executā de equitate et fm stilum cuiuslibet iudicij et in partibus inhibere. melius tamē est q̄ in eodem instrumento fiat inhibitiō cum citatiōe. nota Ro. 2. clu. xi.

Judex auditor cui ad instantiam partis cōmittitur causa quā impetrās super certo bñificio cōtra talem mouere intendit cum potestate citandi in curia et extra: potest p̄cedere sup appellatione p̄ aduersariū impetrans imposta l3 ipm aduersariū non citauerit. qz appellatiō eū citat. nōt Ro. 2. clu. cccxxvj.

Judex auditor si causam sibi cōmissaz remittit ad cācellariā: definit in illa causa totaliter eē iudex. secus si eā remitteret alteri auditori putans eū iudicē esse: quia tunc remittens si iudex erat nō definit p̄ remissionē esse iudex. nōt Ro. 2. clu. cccxxvij.

Judex auditor nō potest in causa p̄cedere sine noua cōmissione q̄n papa dedit litteram remissionis ad partes l3 in ea non fuerint articuli cōclusi etiam si pars velit renūciare remissioni: qz ex quo papa semel apposuit manū nō debet inferior se intromittere. nō Ro. 2. clu. lxxiiij.

Judex auditor si cōmittit receptionē testij in partib⁹: non p̄t ille cui auditor cōmisit: alteri cōmittere eādē receptionē etiā partib⁹ p̄sententib⁹ nō Ro. 2. clu. cccliiij.

Judex auditor sacri palatij est p̄sona egregia. deo si req̄rit in testē debet ad eū mitti p̄ iuramento. nō Ro. 2. clu. lxxxviij.

Judex auditor nō potest admittere renūciationem iuris in bñificialib⁹ sine speciali cōmissione l3 l3 resignationē bñificij nō pōt admittere. n̄ p̄t renūciationē litis et cause. Renūciatio talis qd̄ opef. vide Rotā 2. clu. cccliiij.

Judices auditores si sint plures q̄bus separatim cōmittit eadē causa: vni ad instantiā actoris. alteri ad instantiā rei. nec apparet cui p̄ma cōmissa fuerit (quia in talibus cōmissionibus nō ponitur data) vtrū ille p̄cedit cui p̄mo fuerit cōmissio p̄sentata: an ille qui in citādo p̄uenit p̄feratur. dic quia auditores habent or-

dinariā iurisdictionē in cognoscēdo. ideo ille debet cognoscere qui in citādo p̄uenit p. c. p/posuisti. de fo. compe. Et q̄ citatio sit necessaria quo ad partem l3 non quo ad iudicē. nota anth. in. c. relatum. de offi. dele. vide tñ glo. i. c. vt debitus. de appel. super verbo si dicat. et quod notat anth. in. c. expedita. e. ti. et idē videtur dicendū in plurib⁹ delegatis vbi nō apparet de prioritate date. vide oīno qd̄ notat antho. in. c. j. de rescrip. xi. colum. 2. h̄ erunt duo videnda.

Judex appellationis interposite p̄ electuz a denegatione p̄firmationis v̄la cassatiōe electionis ad curiā: si p̄nūciat bene appellatū: potest electū vel electionē cōfirmare: quia clemē. auditor forsan p̄cedit in dignitatib⁹ electiuis in q̄b⁹ est maius periculū q̄ in alijs. vt nōt Ro. 2. clu. cccxxvj.

Judex appellationis potest de nullitate incidēter cognoscere: l3 de ip̄a nullitate in appellatione et cōmissione nulla fiat mētio. nota Bart. ff. de appella. l. si expressum. et Bal. in. l. p̄scriptiōe. C. si cōtra ius v̄l vti. pu. 2. modo bis p̄missis. xi. colū.

Judex appellationis a grauamine si est delegat⁹ pōt de causa p̄ncipali cognoscere si p̄nūciat bñ appellatū dūmodo rescriptū non sit limitatū ad causam appellationis tm. nō anth. de appella. vt debet. 2. o. pono q̄ nō cognoscatur penul. colū. Ordinari⁹ autē etiā si p̄nūciat male appellatū potest vtraq̄ parte cōsentiente vel salte appellatō d̄ causa p̄ncipali cognoscere. qd̄ est v̄z in papa vel ei⁹ legato. sec⁹ i metropolitano: nisi iudex a q̄ appellatiōi detulerit: quo casu idē i metropolitano quod i papa vt nōt ant. iur. d. c. vt debet. 2. o. pono q̄ etiā xi. colum.

Judex appellationis cui est causa cōmissa grauaminis l3 postea fiat alie cōmissiones q̄ p̄cedat in p̄ncipali scz p̄ informationē et. tm nō p̄t vigore dictaz cōmissionū p̄cedere ad aliquem actuz nisi p̄se expedito negocio grauaminis. quo expedito si p̄nūciat male p̄cessum. tūc remittit totam causam cū cōmissionib⁹ p̄dictis ad p̄mū iudicē q̄ p̄cedet fm formā p̄dictaruz cōmissionū. nō Ro. 2. clu. cccxxj. vide sb̄ v̄bo rescriptū. §. rescriptum p̄ qd̄ cōmittitur causa appellationis.

Judex appellationis a diffinitiuā si videat appellationē desertam pōt nō solū eam p̄nūciare desertam l3 etiam p̄mam sententiā cōfirmare. nota Ro. 2. clu. cccxxij. Et potest de exceptione ip̄ius desertionis incidēter cognoscere sine noua cōmissione. et cum sit p̄ncipalis et p̄iudicialis: est ante oīa de illa cognoscendus. nota Ro. 2. clu. cclxviij. p̄dicta intellige quando

vult cognoscere de desertione ante lapsus fataliū. s3 postea nō potest sine speciali cōmissio-
ne: quia tunc cum nō sit iudex in pncipali: nec
in accessorio siue incidēti. vt colligit ex nota.
per Ro. ꝑclu. ccccij. Aduerte tamē q̄ illa. cōn-
clusio non facit hāc limitationē. s3 simpliciter
vult q̄ iudex cui cōmittit causa appellationis
possit sine noua cōmissione cognoscere d̄ de-
sertione etiā p̄ lapsū fatalium secuta. ⁊ vide s̄
vbo executio. s̄ executio sentētie.

Iudex appellatiōis ea deserta desinit eē iudex.
vt nō. in clemē. si appellatiōē. de appella. i. gl.
hoc fortificat. ⁊ iudex appellatiōis p̄nūciatū-
do eā desertam: p̄nūciat se non iudicem. nota
Ro. ꝑclu. cxlvij. qd̄ p̄cedit q̄n̄ est deserta per
lapsū fataliū. secus si aliter. vt ptz in .s̄. p̄xi-
mo p̄cedenti.

Iudex appellatiōis iterposita a sentētia p̄ quā
iudex a quo p̄nūciauerit appellatiōē esse de-
sertam que tamē non erat deserta: debet cau-
sam remittere ad iudicēz a q̄ vult iudicē? i causa
p̄cedat: nō obstāte dicta sua p̄nūciatiōe erro-
nea. vt nōt Ro. ꝑclu. lxxxij.

Iudex appellatiōis a gūamie p̄t l̄ras arrestare
⁊ testes affuturos recipere p̄pter periculū. ⁊ va-
lebit etiā corā iudice a q̄ si p̄nūciat p̄ eū bñ p̄-
cessum. nō Ro. ꝑclu. lxxxvij.

Iudex mere nullitatis nō potest inhibere ne fi-
at executio sentētie que dicat̄ transiisse i rem
iudicatā. si tamen fiat executio ⁊ agens d̄ nul-
litate obtineat: retractabit executio. nō Ro.
ꝑclu. cdxvij.

Iudex q̄ sententiā tulit ⁊ appellatiōi ab ea iter-
posita detulerit: potest cognoscere de deserti-
one appellatiōis si ei cōmittat̄: quia alius est
articulus a pncipali. nam sine cōmissione p̄t
ad executionē sentētie p̄cedere si appellatiō
nō fuerit tempore debito p̄secuta. nota Ro.
ꝑclu. clxxxij.

Iudex a quo appellatur a gramie si expresse
denegat apostolos petitos dāre: iurisdic-
tiōē amittit: ⁊ p̄cessus postea p̄ eū habitus nō
valebit. idē si expresse nō denegauit. tñ eos in-
fra terminū iuris nō dedit. Idē si eos non de-
dit in secūdo termino p̄ eum progato l3 infra
terminū iuris sic: dū tamē debite petiti fuerit
quia al̄s esset appellatiōi tacite renūciatū. et
sic non essent amplius dandi apostoli. Idem
de iure videtur quādo eos debite petitos nō
dedit in p̄mo termino: l3 postea dederit in se-
cūdo. s3 hoc nō seruat curia. nota Ro. ꝑclufi.
ccclxxxix. Idem si petenti apostolos nihil res-
pōdeat. nota glo. i. clemē. q̄uis. super verbo
aut si. de appel.

Iudex p̄dit iurisdic-
tiōē deserēdo appellatiōi
etiā friuole. ⁊ remittēdo siue referēdo causam

superiori. nō Ro. ꝑclu. cccxlviij.

Iudex a q̄ d̄ deferre appellatiōi eod̄po q̄ dāt
acta p̄ apl̄is reuerētibz: l3 nō refert v̄bum
deferim? nō Ro. ꝑclu. lxxvij.

Iudex deserēdo appellatiōi a gramie videt̄
a se iurisdic-
tiōē abdicare intantū q̄ etiā de
cōsensu partiū nō p̄t postea i causa p̄cedere
nisi ad eū p̄ superiorē remittat̄. nō Ro. ꝑclu.
ccclxxj. nā delatiōē p̄mo p̄ eū factaz reuocare
non p̄t l3 res sit integra: nisi forte iudex eēt ta-
lis q̄ p̄ simplicē querelaz adiri possit. quia tūc
p̄tes possunt ad eū adire nō obstāte delatiōe
p̄ eū facta. nō Ro. cōclu. cccxlviij. dic q̄ imo
possit de p̄sensu partiū re integra indistincte in
causa p̄cedere. vt nōt Jo. mona. archi. ⁊ Jo.
an. in nouella. in. c. cū appellatiōibz friuolis.
de appella. li. vj. ⁊ videt̄ tex. eo. ti. sollicitudi-
nem. circa finem. ⁊ nota ibi glo. s3 quare. ⁊ gl.
sed nūquid. ⁊ idē sentit glo. in. c. ij. de matri.
contrac. contra iter. ec. nam per hoc non dici-
tur in p̄iudiciuz superioris iudicis appellatiō-
nis progari iurisdic-
tiō inferioris s3 dicat̄ non
declinari. vt notat antho. in. c. sepe. ⁊ q̄ro qd̄
si ambe partes. ⁊ vide s̄. vbo appellatiō. s̄ ap-
pellatiō si tacite.

Iudex q̄ detulit appellatiōi p̄t postea p̄ aliquo-
rū dierū iteruallū statuere p̄ti certū terminuz
ad appellatiōēz p̄sequēdā. qd̄ā n̄ dixerunt q̄
b̄ nō p̄t nisi statim b̄ faciat cū appellatiōi detu-
lerit. vt nōt Ro. ꝑclu. cccxxj.

Iudex si appellatiōi a gūamine dat aplos refuta-
torios ⁊ assignat appellatiōi terminū ad cōparē-
dū corā superiore p̄ appellatiōē p̄sequēdā: p̄ ta-
lem assignatiōē termini nō deuoluitur nego-
ciū pncipale ad iudicē ad quē. nō Ro. cōclu.
ccxcix. ⁊. ex p̄missis. nec per b̄ censet iudex de-
ferre appellatiōi cui nolle deferre declarauit
dādo refutatorios. ⁊ non p̄sumit q̄s p̄sertim
eodē instāti velle eē p̄trari? sibi. idō nō obstā-
te dicta assignatiōe poterit i causa p̄cedere qz
terminū assignauit. nō vt a se iurisdic-
tiōēz ab-
dicaret. s3 vt terminū quē appellās de iure ha-
bebat abbreviaret. ⁊ ita videt̄ s̄t̄re gl. penl.
i. fi. in. c. cū appellatiōibz friuolis. d̄ appel. li. vj.
⁊ clarj? ibidē in nouella sup eadez glo. i. fi. vbi
dicit Joh. an. q̄ iudex pro refrenāda malicia
appellatis dictū terminū assignat vt terminuz
iuris restringat. vnde nō p̄t dici q̄ p̄ id appel-
lati faueat eū a sua iurisdic-
tiōe laxādo. ⁊ p̄ b̄
videt̄ casus in. c. cordi. e. ti. li. vj. et ibi nō. gl.
⁊ vide .j. .s̄. p̄xi.

Iudex a q̄ si nō detulit appellatiōi: possit appel-
lati assignare terminū ad appellatiōēz p̄sequē-
dam. vt nōt Inno. in. c. fi. d̄ accu. l3 Jo. an. ali-
ter sentire videt̄ i additi. specu. i. ti. d̄ remissi.
.s̄. videmus. ⁊. vcz. ⁊ spe. idē dicit q̄ Jo. an.
k s

cuius opinio. approbat anth. et Frā. de zabo. in clemē. j. d. apel. 3 Inno. et vide s. s. pxi.

Iudex a quo appellatū est rōne grauaminis p̄t pcedere in negocio p̄ncipali statim q̄ secūd̄ iudex p̄nūciauit male appellatū et remisit causam ad p̄mū iudicē: nō obstāte q̄ a p̄nūciatione secūdi iudicis fuerit appellatū: nisi terti⁹ iudex cui sc̄da appellatio fuerit cōmissa inhibuerit. nō Ro. 2 clu. cxxxiij.

Iudex a quo appellatur ab admissiōe articulo-rū si reponit appellanti animo melius delibe-randi et postea recipit testes sup̄ articulis: valet talis receptio. qz repositio facta p̄ iudicem non est facta animo repellēdi articulos s̄z animo meli⁹ deliberādi et postea recipit testes super articulis. quem animū declarat postea testes recipiēdo. nō Ro. 2 clu. ccdxxij

Iudex q̄ p̄nūciauit in possessozio suspēso petitorio: lz ab eo appelletur et causa appellatiōis cum negocio p̄ncipali alteri p̄mittatur p̄t nihilomin⁹ in petitorio pcedere corāz iudice ad quē. secus si fuisset sibi cōmissa sola causa appellatiōis absqz negocio p̄ncipali. etsi vna partiū vellet coram vno iudice in petitorio pcedere: alia in possessozio corāz alio: p̄feratur causa possessozij quia p̄uilegiata est. nō Ro. 2 clu. cxxvij.

Iudex qui reuocauit attemptata lite p̄dēte lz non cōdemnauerit eadem die in expensis: poterit postea p̄demnare. quod intellige quādo interlocutoria reuocans attēptata trāsuiit in rem iudicatā. quia tūc cōdemnatio expēsaru nō est nisi q̄dā executio p̄dicte interlocutorie. nō Ro. 2 clu. cxij.

Iudex in causa reuocationis attemptatorū debet simpliciter p̄cedere ex puro et mero officio et sine ordine solēni. nota Ro. 2 clu. xij. et 2 clu. xiiij.

Iudex p̄t pcedere sine figura iudicij in causa decimarū d̄tente iter clericos: nō inter laicos. nō Ro. 2 clu. ccccxiij.

Iudex potest de plano se informare de fama et notozio et d̄ legitimitate p̄sone. nec requiritur qz p̄ tribunali sedeat. nec qz citef ps nec qz deferat iuramēta testibus. nota ant. de coha. clerico. et mu. vestra. xlviij. colū.

Iudex non potest pcedere sine figura iudicij i calib⁹ non p̄missis a iure: nisi hoc faciat ex speciali cōmissione pape vel imperatoris. qz als inferior nō potest hoc cōmittere. nō glo. d̄ here. c. fl. li. vj. in fine. et in clemē. sepe. de verbo. signi. sup̄ vbo mādā.

Iudex cui ē cōmissum vt pcedat sūmarie rē. an possit sub vbo rē. etiā pcedere sine figura iudicij si petit⁹ fuit. vel si signatura simplici dicat audiat talis et iusticiā faciat: an possit sū-

marie pcedere si i cōmissiōe petitū sit. vide s̄ vbo rescriptū. s̄. rescriptū ex cuius.

Iudex cui cōmittitur causa vt pcedat sola veritate facti inspecta et terminis abbreviatis q̄ lem ordinē seruare debeat in beneficiāli et prophanis. vide Ro. 2 clu. xxxiiij. et cōclu. xcij.

Si autē ei cōmittatur vt pcedat s̄m p̄sciētiā suā. tūc p̄t pcedē et facē sic vult: nec ab eo appellari p̄t. vt nōt ant. i. c. j. i. fi. d̄ p̄stit. et nō gl. i. c. statutū. s̄. assessorē. de rescrip. li. vj. et lap. i. c. ij. de iura. calum. e. li. et vide s̄. verbo apel-latio. s̄. appellari nō potest ab his. dic qz lz appellatio nō operetur quo ad effectū suspēsiuū operatur tamē quo ad deuolutionē vt superi or possit emendare. vt notat glo. in clemē. j. d̄ iureiur. i. vbo oneram. et idē dicit Jo. d̄ ymo. vt recitat doml. in. d̄. s̄. assessorē. et anth. in. d. c. j. et Frā. de zabo. in. d̄. clemē. j.

Iudex cui cōmissa est causa vt in ea pcedat pure et simpliciter non tenetur in p̄cessu seruare ordinem a iure civili inductū: sed pcedere debet s̄m solam equitatem iuris canonici. et idō si libellus foret s̄m rigorem i aliquo defecti⁹ poterit iudex supplere s̄m equitatem natura-lem. nota antho. de iudi. dilecti. v. nō q̄rto. et vide Bar. in extrauagati. ad reprimedā. q̄ in hac materia plene loq̄t vt ibi.

Iudex quando pcedit non vt iudex sed vt bonus vir (quia causa sibi cōmittitur vt bono viro) potest vt vult ad instructionē suā se informare et non pcedere cum cause cognitiōe nec partes vocare. notat anth. de cohabi. cle. vestra. xxxviij. colū. et nō in clemē. j. d̄ offi. dele. in glo. magna. in fi.

Iudex i arbitrij nō tenet seq̄ rigore iuris scripti. lz p̄t sequi eq̄tatē etiā nō scriptā. nō Bar. in. l. j. c. de sacrosanc. eccle. et vide ant. de cohabi. cle. c. j. v. sic oppo. qz imo.

Iudex an possit sine accusatore et absqz alio p̄cessu et alia p̄batiōe punire crimē cōmissuz coram eo p̄ tribunali sedente. vide s̄ vbo notozio. s̄. notozij q̄nqz.

Iudex qui s̄m naturā cause potest sūmarie pcedere absqz iudiciario ordine: lz ordinē f̄uet nō viciatur p̄cessus. sed si p̄tes p̄dicāt. possūt appellare. nōt ant. de coha. cleri. vestra. xliij. colū. in fi.

Iudex si i via ordinaria incepit pcedere i causa in qua poterat pcedere ordine non serua-to: an possit ab illa via recedere et ex ordinem pcedere. vide clemē. sepe. de vbo. signi. super partibus. et vide antho. de iureiur. ad nostram. in fine.

Iudex potest etiā ex officio se informare i his in q̄b⁹ sufficit sūmaria cognitio. nō Ro. 2 clu. ccccxxiiij. potest etiā in causa ordinaria cōpel-

lere ex officio procuratorē exhibere mādātū: lz per partē nō opponat q̄ nō sit procurator. nō d̄ elec. c. f. li. vj. in glo. sup̄ v. absentia. in fi.

Iudex p̄t de facto supplere i quocūq; actu ex q̄ surgeret iudicij frustratio. idō supplet circa inepitudinē libelli. nō ant. de iudi. causaz. **Ite** supplet i oib; in q̄b; nō solū ps offendit. sed et decor iudicij. nō anth. e. ti. c. f. v. nō q̄rto q̄ in his. vide plene p̄ ant. qm̄ possit iudex de facto supplere in. c. bone. f. de postu.

Iudex p̄t de facto supplere i his q̄ sibi. vt iudici nota sunt ex testib; vel instrumētis corā eo p̄ ductis. nō Ro. p̄clu. ccl. vide q̄d nō. de postula. pla. bone. et q̄d nōt ant. de resti. spo. sol licite. in sc̄da oppo. et q̄d idem ant. pulchrenōt de p̄suetu. cū dilectus. v. sc̄do obuiat. et vide sb̄ vbo notozū. s̄ notozū p̄batiōis si fiat.

Iudex p̄t reū p̄denare i exp̄sis etiam i libello nō petitis. nō Ro. p̄clu. cccxxij. et idē i fructibus. qz accessozij sūt. nō Ro. p̄clu. clxxxj.

Iudex q̄ p̄tem iniue ledit faciēdo seu iudicādo puni: et p̄ti ad interesse tenet. sec; si p̄tem ledit negligēdo. nō anth. fm̄ Hosti. de puile. dilecti. et dere iudi. c. f. li. vj. in glo. faciētē. in nouella. **Cōtrariū** nōt **Bal.** in. l. mācipia. **C.** de serui. fugi. **Sz** aduerte q̄ i casib; exp̄ssis in iure tenet iudex ex negligētia parti ad iterselle in non exp̄ssis tenet ex regula generali: que dicit q; ex eo de quo pōt quis criminaliter puniri: pōt civiliter in factū ad interesse pueniri. nō **Bar.** in. l. ff. de vari. et extraoz. cog. per b̄ dico vbi negligentia iudicis puidetur lesio de beneficio restitutiōis vt i casu. l. etsi p̄ p̄tozem. in p̄nci. et. s̄. ait p̄toz. ff. ex q̄. cau. ma. nō habet locū actio in factum cōtra iudicē: qz dicta regula generalis nō cōprehēdit casum i q̄ de alio medio specialiter esset p̄uisus. p. l. sanctio legū. ff. de penis. maxime qz remediū restitutionis nō ē iucōpatibile cuz actione in factū vt. l. in cause. ij. in p̄nci. ff. de minoz. unde nō ē verisimile q; legislator voluit duo remedia p̄traria inducere: vt p̄ba; p̄ rōnez tex. in d. l. sanctio legū. i fi. vide j. s̄. iudex q̄ tulit.

Iudex dat; in curia vtz possit citare ad ptes si b̄ nō exp̄mit in signatura: vide sb̄ verbo rescriptū. s̄. rescriptū in curia.

Iudex recipiēdo testes sup̄ articulis p̄ductis tacite admittit ip̄os articulos. nec est necessaria alia admissio. nō Ro. p̄cl. cij. et nōt glo. de offi. dele. cū p̄tingat. sup̄ vbo nihilomin;

Iudex nō p̄t solū reū absoluere actore nō p̄bāte. sed p̄t ip̄; actori sup̄ petitis silentiū p̄petuū imponere: lz ip̄ereus nullā petitionē dederit nō Ro. cōclu. cxvj.

Iudex ordinari; vel delegatus si p̄nunciat se iudicem competentē cum non sit: an p̄cessus

postea per eum factus valeat si non appelle/tur. vide antho. in. c. p̄terea. de dila. et d̄ offi. dele. cū olim. j. iij. colū. et in fi. apparatus. vide j. s̄. iudex q̄ p̄tendit.

Iudex si p̄nunciat se iudicē nō eē cū sit: nō desit p̄ hoc eē iudex sicut ecōtra si p̄nunciat causam ad se deuolutaz cū nō sit: nō p̄ b̄ iudex erit. nō Ro. p̄clu. lxxxij. et vide j. s̄. iudex q̄.

Iudex aditus lz sit incōpetens sup̄ negocio p̄ncipali ita q; super eo p̄nunciare non possit: erit tñ iudex quo ad exp̄nsas et interesse in q̄bus partem poterit cōdemnare. nota glo. fina. i. c. vlti. de rescrip. li. vj. et in. c. statutū. s̄. cum vō in fi. de rescrip. e. li. Et simili modo potest de fructib; quādoq; iudicare licz nō d̄ re p̄ncipali. nota Jo. an. de symo. p̄ tuas. j. super glo. fina. etsi idem iudex sup̄ p̄ncipali p̄cedat. p̄cessus ē nullus. etiā si ps nō opponat. vt nōt **Inno.** et Jo. an. in. d. c. dispēdia.

Iudex si ab initio non habuit iurisdictionez lz lite pendente supuenit: an p̄cessus prius habitus validetur. etsi potuit p̄cedere vno modo vt iudex et alio modo vt nō iudex. an acta valeāt. vide ant. de p̄scrip. cū ex officio.

Iudex qui nō admissa exceptione ad vltiora p̄cedit: tacite exceptionē rejicit et p̄terea ab eo tanq; iniuste grauāte appellari potest. tex. est de libel. oblati. c. fina. et ibi nota antho. in sc̄do notabili.

Iudicis vel officialis assertioni creditur in extra iudicialibus ad eius officium p̄tinentibus nō **Inno.** de p̄ba. qm̄ p̄tra falsam. et **Bar.** in l. ambitiosa. de decre. ab oz. faci.

Iudex si citet aliquē ex p̄uilegio exemptum. an citatus teneatur cōparere allegaturus p̄uilegium. vide sub verbo citatio. s̄. citat; an teneatur.

Iudex quis dicatur competēs in causa feudali. vide sub vbo feudū. et vide sb̄ vbo iudex. s̄. iudex secularis habēs.

Iudex quis ad eundus est quando petitur laudum reduci ad arbitrium boni viri: an iudex petentis vel eius contra quem petitur: vide sub verbo arbitrator. s̄. arbitratoris laudum si petitur.

Iudex quis ad eundus sit in causa restitutiōis q; si restitutio petatur aduersus sententiā debet adiri superior iudicantis. casus est in. l. f. **C.** vbi et apud quem. possit etiaz adiri ip̄e idē qui iudicauit si ordinarius est. ff. de minoz. l. in cause. s̄. fina. si petitur aduersus contractū debet adiri iudex rei. casus est in. l. ij. eo. titu. et ita notat ibi per **Bar.** et **Bal.** Sed glo. in. l. minor autem. in principio de minoz. dicit q; sicut contra sententiā propriam quis restituit ita et contra sententiā partis. quod non puto

quia par in parē nō habet imperiū lz habeat imperiū in seipm. ff. de arbi. l. nā magistratus si aut peti restitutio ad psequēdā appellatiōnē interpositā cui tēpora sunt decursa: debet adiri iudex ad quē. l. p̄sens. C. de appel. Sed si peti restitutio ad appellatiōnē psequēdā interpositā cui tēpora sunt decursa: debet adiri iudex ad quē. l. p̄sens. C. de appel. Sed si peti restitutio ad appellatiōnē iterponēdā p̄t adiri tam iudex ad quē q̄ iudex a quo. l. j. C. si sepius i inte. re. pe. delegat. vero aduersus suā sniaz diffinitiuā nō restituit. sz aduersus suā interlocutoriā sic. in. l. fi. C. vbi. 7 q̄n 7 apud q̄s. 7 ita nōt Bar. in p̄alle. l.

Iudex qui censetur cōpetēs an actoris vel rei: vel quādo reus cui competit exceptio lz non cōuētus imploret officium iudicis ne ab actore inquietet. vide sub verbo exceptio. §. exceptionē habens.

Iudex quis dicat cōpetēs in examinatione testiū que sit ad eternā rei memoriā. vide sub vbo testis. §. testis q̄n.

Iudex si vult pcedere vt in notorio nō habēs iurisdictionē nisi in notorijs corā eo negatur notoriū: vtz possit d̄b cognoscere an notoriū sit. vide lb̄ vbo notoriū. §. notoriū si coraz.

Iudex habēs iurisdictionē ratione certe qualitatē cause. ita demū potest in eum pcedere si in libello fuit illa qualitas expressa. et sic ex deductis i libello mensuratur mete iurisdictionis. nota anth. de iudi. ceteruz. v. venio ad glo. 7 aduerte q̄ sufficit quantū ad exercitiū iurisdictionis dictam qualitates in libello deductam. sed de eius veritate dubitatur. vt ibi nō. 7 intellige quod nō. e. ti. in p̄nci. v. nō qd̄ dic. 7 fortius q̄ etiam si illa qualitas nō exprimat si tamē sub generalibus verbis libelli icludi possit: sufficit q̄ si aduersarius nō opponat. sed si in p̄ncipio opponeret contra iurisdictionem: repelleretur actor nisi in additiōe ad libellum vel in alia postea specificaret causaz imprimētē iurisdictionē. vt nō. Jo. an. 7 ant. e. c. v. venio ad scdm.

Iudex cui in certo casu est phibita iurisdictione si pcedat 7 non opponit. valet p̄cessus 7 sentētia lata p̄ euz nisi iurisdictione sibi phibita sit alteri arbitrata fm̄ hosti. qd̄ ē notabile. vt nōt anth. de iudi. ceterū. circa finē. vl̄ ab initio sit phibita 7 psequēl̄ limitata. vt nōt ant. de rescrip. sup̄ lris. tertiā co. v. nota. ix.

Iudex p̄tra quē opponit de incōpetētia rōne infamie vel criminis p̄t cognoscere an sit iudex. qz nō iudicat sup̄ infamiā vel crimine sz an sit iudex. vt nōt anth. de iudi. ceterum. v. venio ad scdm. vide. j. in. §. iudex q̄.

Iudex nō cognoscit an sit iudex q̄n vltra exer-

ctiū iurisdictionis agit ex aliquo comodo iudici applicando: vt q̄n agitur de pprietate alii cuius iuris vel cause deferentis iurisdictionē 7 ideo si puentus dicat se exemptū 7 iudex vl̄ actor dicat eum subiectū: de hoc iudex nō cognoscit. item si data sub tali potestate iurisdictionali reuocatur in dubiū an sit potestas vl̄ episcopus. 7 predicta pcedunt q̄n vltra iurisdictionis exercitiū id ad quod infertur p̄iudicium tangit iudicem 7 partes. secus si respiciat p̄iudicium tertij. 7 ideo si reuocaf̄ in dubiū an locus p̄tractus vel delicti sit i territorio iudicis punire volentis d̄ hoc cognoscere poterit: qz tale p̄iudiciū tertij nō pōderaf̄ fm̄ Innoc. Si t̄m hoc casu ps recusaret eum vt suspectum vel peteret a superiore causaz ad se reuocari: forte deberet adiri. qz lz tertio nō posset p̄iudicare. t̄m verisimile ē qd̄ fouebit id quod alis defendit. lz inter alios ar. ei. qd̄ simili causa dicitur. vt notat anth. de iudi. ceterum. v. venio ad scdm.

Iudex an possit cōmittere parti officii executionis. vide antho. de iudi. c. j. v. nō tertio practicā. 7. v. examinem.

Iudex p̄t interrogare p̄t circa p̄ncipales q̄stionē. in. xj. casib. sz ex p̄ncipalē q̄stionē interrogat vbiq̄q̄ equitas suadet: 7 ante litis p̄tes. 7 post 7 etiā post cōmissionē in causa nō solū ad dubiā p̄bationē declarandā. sz etiam ad ip̄am fundandā. qd̄ ē notādū. vt nōt anth. de iudi. c. j. v. nota septimo iudicē. 7 vide oino lb̄ v. interrogationē p̄cernēti.

Iudex potest de causa pp̄ia cognoscere et iudicare: quando nō recognoscit superiorē. nota anth. d̄ iudi. cum venissent. v. oppono scdo sed si superiorē recognoscit. tūc recognoscere nō potest de causa pp̄ia nec de iniuria ei p̄sonali nec familie pp̄rie nisi ex hoc insurgeret turbatio iurisdictionis. 7 hoc faceret specia aliter ad tuendā iurisdictionē vel nisi iniuria p̄sonalis sit manifesta: qz tūc magis est executor q̄ iudex. ideo recusari nō p̄t fm̄ Innoc. Cy. 7 Bar. qd̄ n̄ placet. qz etiā i notorijs sniaz ferē lz ordo iudiciari. omittat. iniuriā aut respiciētē dignitates p̄t indistincte cognoscere. vt nōt ant. e. c. v. inferior aut.

Iudex p̄t esse quilibet p̄lat. in causa ecclie sue et etiam in causa spectante ad mensam suam. potest tamē recusari saltē vt alius ei associet. qz 7 cōsanguine. eius recusat: ergo multo fortius ip̄e p̄latus. causaz autē patrimonialē nō cognoscit. nec d̄ iniuria ei p̄sonali nisi notoria sit. fm̄ Innoc. Sz d̄ iniuria tāgēte eccliaz nō cognoscet: vt si diceret q̄ ep̄s eēt symoniae. extraiudicialiter autem ad defensionē pp̄ia potest spiritualiter sentētiare ex cōmunicādo

et talis excommunicatio potest dici extrajudicialis nota anth. de iudi. cum venissent. et inferior aut. Secum Inno. dicitur quod etiam in causa ecclesie sue prelati non est iudex competens: quia in causa sua iudex esset. Hosti. dicitur contrarium ut recitat Jo. an. in. c. ex parte. de v. sig. et opini. Hosti. sequitur Bal. in. l. j. C. ne quis in sua causa.

Iudex ordinarius vel etiam delegatus qui competens erat contra aliquem: intelligitur competens etiam contra illius uniuersalem successorem preteritum ius a predecessore. si autem a predecessore ius non preterit (sicut est in succedere in ecclesia vel comitatu vel alia dignitate) tunc successor puenitur coram suo primo iudice: nisi questio esset realis hoc est tangens ecclesiam vel dignitatem et non proprium titulum in ecclesia vel dignitate. contra singularem vero successorem etiam cum vitio succedente non censetur ordinarius iudex competens. imo ipse singularis successor conveniri debet coram suo primo iudice: non coram ordinario predecessoris sui cum in re succedit quia iurisdicatio ordinaria non extenditur de una persona ad aliam nisi quatenus iure cautum reperitur. nota anth. de iudi. q. w. v. venio ad quintum. In delegatum autem contra predecessorem an potest uti iurisdictione contra singularem successorem: dicitur in. s. q. statim pri. seq.

Iudex delegatus contra unam personam potest uti iurisdictione delegata contra successores singularem rei et vitium. et sic iurisdicatio delegata restricta ex conclusione rescripti ad unam speciem actionis: transit ad aliam personam contra quam eadem actio competit in genere: sed diuersa sit in specie nota anth. de iudi. quia w. v. tertio non. Preter dicta intellige quando contra singularem successorem competit conditio ex lege si coloni. vel ex decretali sepe. secus tamen si competeret conditio ex canone reintegranda. tamen Inno. et Hosti. dicunt. quod nullo casu extenditur iurisdicatio ad singularem successorem nisi in rescripto de legationis sit clausula amoto quolibet illicito detentore. Et conclusio ad preter dicta. dicitur: successor in vicio qui sciens rem ablatam eam occupat. idem et si ignorat ablatam. scit tamen eam ad se non pertinere et eam ingredi de propria auctoritate ut not. an. e. c. v. venio ad glosam.

Iudex cui a lege tribuitur iurisdicatio super causa proprietatis: non censetur iudex super causa possessionis in quantum possessio non habet annexam causam proprietatis. et sic unus erit iudex in petitorio: alter in possessione. nec dicentur habere proprietatem iurisdictionis. quod est notandum. ut not. ant. de iudi. c. ceteris. v. venio ad glo.

Iudex aditus in reali contra aliquem tanquam possessorem quam non possidebat: sed non possit puentum con-

denare ad restituendum: potest tamen sententiam declaratoriam demum ferre pro actore. et pderit ei sententia ad executionem si postea reperiat aduersarius possidere. non aut. de iudi. dilecti. in fi.

Iudex an possit recusari quando habet preteritum procedendi appellatio remota: vide ant. de appella. pastoralis. v. colu. in fi.

Iudex non potest recusari ut suspectus quando pcedit super notorio. nota glo. in. c. j. de offi. dele. li. vj. nisi notorium esset tale quod non haberet penam certam sed arbitrariam. ut notat anth. de appella. cum speciali. v. opono quod non possit. et vide oino sub verbo notorium. s. notorium opat quod iudex.

Iudex ordinarius potest recusari etiam de iure ciuili quando est inimicus inimicitia capitali. ut notat Bal. in. l. j. C. si contra pre.

Iudex ordinarius potest recusari saltem ut alii ei associetur: quando prelati in causa ecclesie sue vel spectante ad mensam suam cognoscit. non aut. de iudi. cum venissent. v. inferior aut.

Iudex potest recusari pro parte cum qua habet litem. non solum propriam sed etiam si parti in lite alterius aduersat. non aut. de iudi. c. j. v. non secundo aduersarium.

Iudex quando est unus solus potest recusari si caput id est metropolitanus suspectus est. secus si caput non est suspectum: sed alij maiores de consilio sint suspecti: nisi caput esset ita prave conscientie quod de facili moueretur ad dicta aliorum vel nisi caput non possit iudicare sine aliorum consensu. ut notat anth. de iudi. c. j. v. opono secundo quod hec.

Iudex ordinarius potest recusari quando habet assessorum vel consultorum suspectum cuius consilium ex forma alicuius constitutionis sequi tenetur. si autem non artatur ad consilium sequendum: artatur tamen ad habendum: tunc inspicitur qualitas personae iudicis: an talis sit qui ad dictum consultoris de facili mouetur vel non. ut not. ant. de iudi. c. j. v. opono secundo quod hec.

Iudex ordinarius sed sit suspectus: tamen propter eius suspicionem vicarius suus sed habeat idem tribunal non possit ut suspectus recusari. nec e contra. ut not. Bal. in. l. j. C. si quis prelati. po. hoc vltimum limitat ut non. s. s. pri.

Iudex potest recusari ut suspectus versus ad litem contestatam. non obstante quod recusans alium actum gessit coram ipso iudice. nec intelligitur pro in ipsum iudicem consentire sed petat copiam rescripti vel libelli vel cautionem dederit de stando iuri: nam pro tales actus non censetur pars renunciare exceptioni declinatorie. ut not. ant. de re iudi. in monasterium. v. opono quod post. et vide sub verbo renunciare. s. renunciare non intelligit.

Iudex sicut post litem contestata. potest recusari ex causa de nouo superveniente: ita et post pactum de

litigando corā eo pōt recusari ex causa supue-
niēte post pactū. 7 idē qñ petitur associari al/
teri ppter suspicionē 7 vtroq; casu statur di-
cto ptis dicētis se nouiter habere iudicē i du/
bitationē 7 in suspectū. vt nōr antho. de iudi.
c. j. §. opponō scđo q; hec.

Judex subdelegat⁹ debet recusari nō coraz eo
sz corā subdelegāte qñ n̄ fuit subdelegat⁹ i to-
tū. idem si in totū 7 ē res itēgra fm Inno. Et
qñ dicat res itēgra. vide Jo. an. in addi. spe-
cu. in ti. de recula. §. ij. ad finē.

Judex ex qbus causis possit recusari. vide i. c.
accedēs. ij. vt lite nō p̄testa. 7 de offi. delega.
cū R. §. j. 7 de appella. postremo. 7 plene per
ant. in. c. cū speciali. de apel. 7. c. legitima. eo.
ti. li. vj. i nouel. 7 p specu. i ti. de lega. §. sup̄est

Judex delegat⁹ si est parti suspectus pōt ante
q̄ recuset alteri subdelegare: sed post recusa-
tionē nō: nisi parte p̄sentiente. et si sup recusa-
tionē pnūciatū est: tūc nō potest etiam cōsen-
tiente parte cōmittere. vt patet in tex. de offi.
dele. iudex. li. vj.

Judex si post recusatōnē de eo factaz vel post
relationē per ipm factā p̄cedit: an valeat pro-
cessus si nō appellaret. vide sub verbo iurisdic-
tio. §. iurisdicō sic ut suspēdit.

Judex inferior a papa nō pōt causam cōmitte-
re tractandā p̄ter ius canonicū 7 ei⁹ eq̄tatez 7
fm iuris ciuilibis rigozē. nō. ant. de iudicijs di/
lecti. §. circa itellectū.

Judex siue sit ecclesiastic⁹ siue secularis debet
oēs causas ecclīasticas corā eo p̄tētes cogno-
scere 7 determinare fm canones. si materia est
ciuilibis tm̄: sequēda ē lex in foro suo: dūmodo
non inducat ad peccādū. Idem si materia est
mixta qz lex seruaf in foro ciuili 7 canon in fo-
ro canonico quādo fori sunt diuisi. nisi mate-
ria sit pia: quia tunc semp canon est seruādus
7 ideo in causis libertatis testamenti ad pias
causas pupilloz viduaz paupez 7 aliarū mi-
serabiliū psonarū: lex cōtraria canoni nō ser-
uaf. si aut fori nō sūt diuisi sz ambo in ecclīaz
vniti: vt qz ecclesia in loco habet iurisdicōez
spiritualē 7 tpalez ab initio vel ex accidēti v̄l
ex cōsuetudine: tunc canon seruādus ē. vt ibi
iudices seculares nō vellent fuare canones i
materia peccati: possent p̄ ecclesiasticos iudi-
dices ad hoc compelli. vt notat antho. de iu-
dici. c. clerici.

Judex inferior nō cognoscit de p̄uilegio pape.
ideo si p̄ducat p̄uilegiū exemptiōis ad p̄iudi-
ciū pape: de illo nō iudicat inferior. Idē si ver-
titur i dubiū de ptate pape p̄cedētis an ip̄e cō-
cedere potuerit vel nō. sz si vertaf in dubium
de validitate p̄uilegiū ab eo p̄cessi siue de eius
intētū: tūc si dubiū nō est. p̄balle vt qz de eo

apparet casus apertus vel est decidibile fm
doc. opini. cōmunes: inferior pōt cognoscere
sicut videm⁹ quotidie iudices sup talib⁹ iudi-
care quādo incidēter veniūt. secus qñ p̄ncipa-
liter super hoc adiretur: qz tūc papa ē ad eun-
dus. si autēz ibi cadit p̄babilis dubitatio: tūc
si cadit circa veritatē vel falsitatē narratoz in
p̄uilegio: inferior cognoscit. Idem si dubitaf
de iure p̄uilegiati scz an sit capax p̄uilegiū. sed
si dubitatio sit solum circa p̄ba p̄uilegiū: solus
papa vel alter de eius mādato cognoscit. Et
hec vera in p̄uilegijs concessis a papa. de p̄u-
legijs autē ip̄i pape p̄cessis: ip̄e solus iudicat
Aduerte tamē qz lz ip̄e inferior nō cognoscat
de p̄uilegio 7 de disp̄fatiōe pape p̄ncipaliter
cognoscit tm̄ extrinsec⁹ p̄secutiue ad illaz: vt si
disp̄fatum est in duobus curatis: cognoscit
an cura animaz negligatur. vt notat anth. d
iudi. cum venissent.

Judex inferior nō p̄t cognoscere de causa q̄ se-
mel ē ad romanā curiā deuoluta. nō Ro. p̄cl.
cx. vide ofno. c. si duob⁹. de apel. 7 qd̄ ibi nō
Inno. 7 ant. vbi singularit̄ p̄dicta limitaf.

Judex inferior si cognoscit de eo qd̄ ad solū su-
periorē spectat: snia p̄ eū lata nulla est: quia h̄
est defectus ptātis. nō anth. de iudi. cū venif-
sent. in scđa colū. in fi.

Judex inferior cui ē attributa specialis iurisdic-
tio respectu certe p̄sone: intātum remanet iu-
dex inquātuz ē vigil in exercēda iusticia 7 in-
quātū p̄t eā exercere. sz data negligētia vel im-
potētia exercēdi ppter p̄teruitatē subditoz
deuoluit iurisdicōe ad antiquū superiorē. et
sic qñq; ex defectu subditi p̄uaf dñs iurisdic-
tionis exercitio ne iusticia periclitef. nō ant.
de iudi. ceterz. §. nō q; vbi tribuif.

Judex ordinari⁹ nō p̄t cognoscere d̄ causa cu-
ius iurisdicōe ē alteri specialit̄ attributa: qz
hoc ip̄o videt a iurisdicōe ordinarij exēpta.
h̄ est verū qñ illa specialis iurisdicōe tribuif
rōne p̄sone i quā debet exerceri. secus si respe-
ctu territorij. qd̄ ē nōbile. vt nōr ant. d̄ iudi. ce-
terū. §. nō q; vbi. 7 vide in §. iudex ordinari⁹
an possit.

Judex dicitur habere ordinariā iurisdicōnē
quando habet eam a lege. nō antho. de iudi.
ceterū. §. venio ad scđm. Item substitutus lo-
co ordinarij vel eius vices gerens dicitur or-
dinari⁹. nō. glo. in. l. nec q̄cō. §. vbi decretū.
ff. de offi. procōsu. 7 le. 7 i. l. ij. c. de offi. ei⁹ q̄
vi. alte. opti. Et ordinaria iurisdicōe nō dat
nisi p̄ p̄ncipem. legem. vniūsitatē. vel p̄suetu-
dinē. nō Ro. p̄clu. cclxj.

Judices si sint plures qbus lex tribuit iurisdic-
tionē: nō d̄r data cui libet in solidū sz oibus si
mul. possunt tm̄ inter se aliq̄s eligere q̄ cogno-

scant: et eligendo delegare videntur: et illi electi partim ordinaria: partim delegata iurisdictione videntur. non. anth. de iudi. ceter. penul. colum. v. qro q pares.

Judex ordinarius an possit cognoscere de causis inferiorum iudicium ei subiectorum. et an sit locus pventioni. et an si inferior puenit: possit vetari ne pcedat. vide p Jo. an. et pleni p antho. de offi. ordi. pastoralis. in pnci. et vide aliqd p lap. in clem. f. d. reli. do. et p Bar. ff. d. iudi. l. iudicium.

Judex ordinarius non potest p se nec p alium in territorio aliene iurisdictionis etiam de p sensu prius cognoscere sicut Anno. nisi iudex illi territorij p sentiat. non. Ro. p d. c. clv. v. scdm dubium.

Judex ordinarius potest reuocare delegatum etiam post litem ptesta. ff. de iudi. l. iudicium soluit. et ibi per Bar.

Judex ordinarius non potest alteri delegare causas sibi et clerico commissam. non. ant. de iudi. decernimus. v. nunqd non possit.

Judex ordinarius non potest corrigere sententiam annulanda sicut potest reuocare sententiam nullam et de nouo pcedere. delegatus autem omnem actum eius nullum reuocare potest et de nouo facere: ppter diffinitiuam sententiam vel quod vim diffinitiuam habet. quod si nulla sit. de nouo sententiare non potest nisi lata est super matrimonio carnali vel spiritali ut in causa beneficii: quod illa non transit in rem iudicatam. quod est verum si error et iniquitas euidenter apparet ex sententia vel ex actis. et tunc reuocari potest tam p delegatum quam p ordinarium achi error fuisset in sententia expressus. non. Ro. p d. c. cccxxxiiij. Antho. dicit quod idem est sententia lata in causa beneficii quod in alijs sententijs. ut ipse nota. in. c. qliter. f. d. accu. ad fi.

Judex potest reuocare interlocutoriam etiam p quaz pnuiciauit appellacionem desertaz: quod talis sententia habet quod ad hoc p interlocutoria. non. Ro. p d. c. lxxxiiij. et idem tenet anth. de appel. cum cessante v. colu. v. ex his decidit. Bar. dicit quod interlocutoria p quam pnuiciat quis se non iudicem non possit pnuicians reuocare. Et idem in interlocutoria quod p tinet aliqd dari vel fieri. ut ipse non. ff. de re iudi. l. quod iussit. vide ibi Bar. quod plene loquitur et dicit quod omnis interlocutoria a qua est appellatum potest reuocari. nota plenissime p ant. i. d. c. cum cessante. vbi tractat de reuocatione tam diffinitiuam quam interlocutorie.

Judex delegatus non potest reuocare sententiam p nullitate rem lata: etiam si sit super nullitate alterius sententie lata. quod si talis sententia super nullitate lata: sit interlocutoria: habet tamen vim diffinitiuam nisi forte est in causa matrimoniali vel beneficii. not. Ro. c. d. c. cccxxxiiij.

Judex delegatus a papa si non est in dignitate con-

sistitur sicut in forma. c. statutum. de rescrip. non valet delegatio nisi papa committeret sibi causam ut simpliciter clerico: et hoc expresso in rescripto. quod tunc ex certa scientia commississe videtur. ut non. i. c. statutum. de rescrip. li. vj. in pnci. et i glo. super vbo litteraz. cum duabus glo. sequentibus. Item dicitur c. statutum. et solennitates ibi posite pcedunt quando delegatus vel subdelegatus causa: secus quam legatus vel subdelegatus vnus articulus cause vel mera executio. Ex hoc apparet quod dicitur. c. statutum. habet locum in excoatore gre dato cuius clausula vocatis vocandis. quod talis non est merus executor. ut non. Ro. p d. c. cccliij. Item dicitur. c. statutum. pcedit duntaxat in delegacione que fit inter clericos: et sic non habet locum in ea que fit inter laicos sicut Job. an. in. c. sua nobis. de appella. Et ita loquitur ant. d. iudi. decernimus. v. nunqd autem inter laicos. Item. c. statutum non habet locum si partes p sentiant quod aliter pcedatur. quod verum est quo ad loca: non quod ad personas. ut notat Ro. c. d. c. cccxxxvj. vide oino s. vbo dignitas. s. dignitas esse canonicum.

Judex delegatus a papa siue pncipe potest alteri subdelegare. ut notat Ro. p d. c. ccclix. non tamen potest passim facere hoc: sed quando maliciose vult se exponere. non. Ro. p d. c. cccxxxiiij.

Delegatus autem a delegato pncipis non potest subdelegare articulum cause cognitionem requirere: etiam partibus consentientibus. ut notat d. p d. c. ccclix. Nec potest etiam subdelegare totam causam sicut in subdelegatione sibi facta expressum sit quod possit per se vel alium de causa cognoscere. ut notat Ro. p d. c. cccxj. h. vltimum limita nisi princeps delegato suo commiserit quod subdelegatus ab eo subdelegare possit: quod idem possit ordinarius facere suo delegato. ut non. Jo. an. i. c. is cui. de offi. dele. li. vj.

Judex delegatus a pncipe sicut subdeleget et alteri vices suas committat generaliter in omnibus causis in quibus est vel erit delegatus: tamen talis subdelegatio non valet quo ad causas que non erant sibi commissae tempore subdelegationis sicut postea committantur. nota Ro. p d. c. cccxxxviij. in pnci. secus in ordinario quod iure proprio potest etiam causas et futura negocia committere expedienda. ut notat Ro. p d. c. cccxxxvj.

Judex delegatus ab ordinario ad vnam causam tantum sicut non possit illam subdelegare totam nec alii quem articulum cause cognitionem requirerem. ut notat Ro. p d. c. ccclix. nudam tamen examinationem testium p eum receptorum subdelegare potest. non. Ro. p d. c. clix. possit etiam totam causam subdelegare alteri quam in delegacione facta sibi expressum ad iudicem quod potest per se vel p alium de causa cognoscere. ut notat Ro. p d. c. cccliij. et aliqd tangit in conclusionem. cccxj.

Judex delegat' an possit subdelegare id qd est sibi comisum siue expediat p viam iurisdictionis siue ministerij nudi vt aliter. vide d' offi. dele. c. fi. r. e. ti. c. is cui. li. vj. r in clem. f. eo. ti. r plene p ant. in. d. c. fi.

Judex delegatus i certo loco: non pt in alio loco iurisdictione exercere nisi ptes expse pferat. nec sufficit tacitus pensus. no. Ro. p d. ccl' xj. vel nisi subsit causa legitima p qua no possit in loco deputato pcedere. vt ptz i. c. statuimus. de offi. dele. li. vj.

Judex delegat' lz absoluat reu ab instantia iudicij ppter ptumacia actoris: tn p b non desinit esse iudex: qn actore coparente possit i causa pcedere. no Ro. p du. lxvj.

Judex delegat' habes ptatez sublegadi: si decedat anqz subdelegat' incipiat iurisdictione vti: expirat subdelegatio. no Ro. p. cccxvii

Judex delegat' si moriat' an causam finita: no trasit exercitiu iurisdictionis i successorē si delegatio fuit facta sb noie ppo lz sb noie dignitat' trasit ad successorē in dignitate. d' offi. delegati. qm abbas. vt no. ant. de iudi. quia w. v. venio ad qntu. hoc vltimu limita nisi delegatus sit iunctus siue ppinquus deleganti: qz tunc rone affectionis psonē no respectu dignitatis videt' delegasse. vt no. de testa. c. fi. li. vj in glo. penul. sed illa glo. loqtur qn negociuz qd comittit' ptinet ad comittentēz iure puato in q cadit affectio.

Judex delegatus ab archiepo: tenet fuare statuta archiepiscopi. no. ant. de iudi. dilecti. v. circa intellectu.

Judices delegati si sint plures cu clausula q si no oēs rē. no possunt duo ex eis in causa pcedere narrado tertiu coru collegaz absentē vel impeditu: etiā si hoc verum sit: nisi eis costet de impedimēto vel absentia p lras vel p nunciu ipius tertij. no Ro. p du. cccxxvj. Et processus p eos aliter habitus ē nullus: nec p tertiu ad glosam.

Judex ecclesiasticus pt adiri cōtra laicum qn tangit' causa iuramenti. vel qn agit' ad infringendū pceptū factū ptra legē diuinā vel contra pietatē naturalē. vt si cui pcpiaf qz filiu exheredet sine causa: qz tale pceptuz nutrit peccatū. no antho. de iureiur. qntauallis. v. oppono scdo.

Judex ecclesiastic' pt adiri ex pacto nudo. ex q lz no oziaf formalis actio: ozitur tn ius agēdi Et aduerte qz videt' qz tale ius possit ad iudiciū deduci absqz eo qz pueniaf ad actuz denūciationis euāgelice. vt not' anth. d' iudi. dilecti. v. nota tertio.

Judex ecclesiastic' pt etiā inter laicos cognoscere de oi ptractu iuramēto firmato. r i oi ca-

su in quo cano dat executionē agendo vel ex/cipiendo. no. anth. de foro cope. cu3 sit. v. colum. v. tertius casus.

Judex ecclesiasticus pt adiri etiā vbi eqtas canonica non suadet ius agēdi: vt qn qd excludit a petēdo pacto vel iuramēto: si factuz qd pponit' corā iudice est tale qz fm canonicam eqtatez mouere debet iudicis officiu ad aliqd agendū in materia cōcurrēte impetratū: tunc eni lz exclusus non possit agere nec pcludere ne aliqd sibi detur pacto vel iuramēto obstāte: potest tn aduersarij sui iniqtatez iudici notificare. r etiā anteqz incitator r excitator offi cij iudicis intimare r pcludere vt faciat qd si bi equū videt'. r iudex hoc agere debet ne ille maneat in peccato. r cum no possit aliter penitere nisi restituat: veniat restitutio in consequētiā. r sup tali causa admittef iste intimās tanqz testis r cōputabitur in numero testium r hac via agere pōt q nihil precise petere pōt nam lz qd iuramento excludaf a petendo. no excludit' ab officio iudicis implozādo modo pmissio. no r ant. de iudi. dilecti. v. lz an agēti.

Judex ecclesiasticus potest adiri p purgatione cuiuslibet peccati manifesti vt compellaf quis a peccato desistere. r poterit ipm cōpelere ad penitentia. r in talibus pbationes recepte coram iudice seculari ptra laicu: faciūt fidē coram ecclesiastico. pbatio autēz exceptiōnis super heresi facta coraz seculari: an faci at fidem corā ecclesiastico est in arbitrio iudicis. vt no. anth. de iudi. at si clerici. in pnci. v. oppo. qz iunctus.

Judex ecclesiasticus cui sit remissio p aliū iudicem no artaf stare actis factis coraz iudice remittente etiā si remittēs fuerit iudex cōpetēs fm Inno. An aut iudex secularis artef stare actis iudicis ecclesiastici. vide ant. de iudi. at si clerici. i pnci. actis tn factis corā iudice seculari ptra laicu ē adhibēda fides corā iudice ecclesiastico si de eadē agat' ptra eūdē coraz eo. vt notat anth. eo. c. in principio. v. oppono qz iunctus.

Judex secularis habens iurisdictionē ratione feudi non potest cognoscere in clericuz vasallum suum etiam de causa feudali. nota anth. de iudi. at si clerici. in pnci. v. oppono. cū gl. Sed ptradicit glo. quā anth. p se allegat. xj. q. j. in sūma. vide s. vbo feudū. s. feudi qstio qn est de iurisdictione.

Judex secularis no pōt cognoscere i clericuz d' aliquo crimie etiā si de crimine ciuilit' agat': siue cleric' pueniatur siue recoueniatur: siue etiam per modū exceptionis opponatur puta qz no possit esse testis. no ant. de iudi. at si clerici. v. venio ad tertiu.

Judex secularis potest imponere auctoritates emancipatōni quam facit pater laic⁹ de filio clerico. ⁊ qd̄ dicit q̄ actor sequit̄ forū rei. verum est quando iudicium reddid̄ inuituz. pōt tamen dicta emancipatio etiam fieri coram iudice ecclesiastico ipsius filij clerici. no. Rotā conclu. clxxij.

Judex secularis non potest cognoscere an fili⁹ sit legitimus. no. Ro. cōclu. clxxij. vide ant. de or. cog. tuā. ⁊ qui si. sunt le. latoz.

Judex secularis non cognoscit de causa iuris funerandi quādo agit actōne reali p̄ ip̄o vsu funeris. secus si agatur actōne p̄sonali int̄ laicos. vel si agat̄ de expensa circa funus faciēda vel repetenda. no. antho. de iudi. quanto.

Judex secularis sicut non cognoscit de cā spirituali p̄ncipaliter nec incidēt. ita nec de causa iurisp̄tronatus que sp̄ualis censetur. nisi ageretur actōne p̄sonali p̄ iurisp̄tronatus p̄ misso donari. quia tunc forte posset corā seculari iudice tractari. vt no. anth. de iudi. quanto. vide p̄ eum de or. cog. tuam. ⁊. oppono q̄ de incidenti.

Judex secularis potest cognoscere de iuramento an sit fuandum v̄l non. sed si est pbable dubium an iuramentū sit licitū ⁊ fuandū. solus ecclesiasticus cognoscit. no. io. an. de fo. compe. c. fi. li. vj. sup. glo. fi. in nouel. vide plene p̄ antho. de fo. compe. cū sit. v. colū. ⁊. terti⁹ casus

Judex secularis an possit cognoscere de causa possessoria iuris siue rei sp̄ualis. vide sub. ⁊. sp̄ualis. ⁊. j.

Judici laico possunt p̄ papam delegari non solum cause ciuiles ⁊ criminales sed etiaz sp̄uales. sed ab inferiori delegatio facta non valet in causa sp̄uali nec in criminali ad eccliam spectante. sed in ciuili sic. vt no. anth. de iudi. decernimus. ⁊. oppo. cū glo.

Judex laicus an possit excomunicare ⁊ excommunicatū absoluere. vide sub. ⁊. bo. laicus. ⁊. laicus ex cōcessione.

Judex laicus nō potest in ecclesiasticis causis eē iudex nec cōsultor. nec assessor vt eius iudicio causa tractaret̄. no. antho. de iudi. decernim⁹ in p̄n. Et quod dictū est de cōsultore. intellige quādo eius iudiciū siue consiliū p̄cise tenetur sequi iudex ecclesiasticus. als̄ secus. licet innoc. simplicit̄ dixerit laicum posse esse cōsultorem ⁊ idem dicit hostiē. de assessore. vt notat̄ p̄ antho. e. c. vlti. colū.

Judex a quo si reuocauit grauamen post tempus dandozū a apostolorū an possit in causa p̄cedere? Ro. an. sentit q̄ non. in. c. vt super. de apel. li. vj. in nouella. Idem si infra tempus reuocauit. tamen apostolos nō dedit quia reuocatio grauamis non sufficit nisi etiam den-

tur apostoli. vt no. io. an. ibidem.

Judex a quo si appellanti a grauamine responderit q̄ appellatōnem nō admittit nisi in quantum de iure tenet. habet p̄ non respondente quo ad datōnem apostolorum. no. fran. de za bo. in clemē. q̄uis. in penul. q̄sti. Ex quo seq̄tur q̄ est iurisdictione p̄uatus. nec potest ad vltiora p̄cedere s̄m glo. in. d. clemē. sup. verbo. aut si.

Judex secularis an possit cognoscere de causa vsurarū. vide plene p̄ antho. de fo. compe. cū sit. ⁊. nunqd̄ autem.

Judex cui cōmittit̄ potestas cōfirmādi an possit infirmare. ⁊ ecōuerso cui cōmittit̄ potestas infirmādi an possit confirmare. vide sub verbo libellus. ⁊. libellus si est dat⁹.

Judex ordinari⁹ non potest causam diffinire i qua excipitur de sentētia lata vel collatōne facta p̄ delegatum pape. nec etiam potest p̄ncipaliter cognoscere an delegatus iuste vel iniuste p̄cesserit. quia delegatus est maior quolibet ordinario. sed bene potest p̄ncipaliter cognoscere vtrū quis iuste vel iniuste possideat vel alius potius ius habeat. vel vtruz quis licet p̄ delegatum p̄uisus p̄pter delictum supueniens p̄uandus sit. no. io. and. de offi. dele. sup. eo. ad finem.

Judex ordinarius potest de causa cognoscere inter subiectos. non obstante q̄ illa causa pendeat in curia nisi de illa litis p̄dentia excipiat̄. vel nisi ip̄e facit litia p̄dentiam. ⁊ ⁊tra non comparentem nō valet p̄cessus ordinarij nedum contumacie punitiuus. sed etiaz in p̄ncipali. vt no. io. an. inno. ⁊ antho. i. c. si duob⁹ de apel. ⁊ in. c. p̄terea. de dila.

Judex quis dicat̄ competens ad cognoscēduz de surreptōe rescripti? dic q̄ ille cui rescriptū dirigitur. ⁊ nullus alius s̄m hostien. vt notat antho. de rescrip. cum contingat. sup. glo. sed qualiter. vide tamen quod no. in. c. pastoral. in p̄ncipio. e. ti.

Judicum p̄cepta ⁊ cōmissiones an se extendāt vltra tempus sue iurisdictionis. vide bar. in. l. si. ff. de penis. ⁊ in. l. fundi. ff. de acqui. po. ⁊ bar. in. l. j. c. de postu. ⁊. ff. e. ti. l. puto. ⁊. si quis. ⁊ glo. in. l. certarum. ⁊. finali. ff. de testam. i. ⁊. ⁊ hoc vero iubemus. in glo. hoc videtur. sup. ⁊. bo. impetuum. ⁊. xiiij. q. j. c. fina. i. glo. vlti. ⁊ ibi archidia. ⁊ de iure patronatus. c. cum dilectus. in glo. sup. verbo reseruādz quod hodie videtur expeditum. de offi. le. p̄sente. li. vj. vid̄ tex. ⁊ glo. ff. de iuris. om. iudi. l. ⁊ quia. ⁊. fi. ⁊ quod nō. de sen. excō. a nobis in glo. magna. in fi.

Judex delegatus p̄ ordinarium de mādato superioris vel superiore approbante an possit re-

uocari p ordinarium sine p̄sensu superioris. vt de sub v̄bo mandatum. §. iij.

Iudex an possit partes litigantes compellē ad concordiam faciendam. vide anth. de mu. pe ti. c. j. vlti. colum.

Iudex si datur vnus in p̄mis litteris postea de tur alter in secūdis litteris ⁊ vterq; in cā p̄ce: dat habita noticia ambarū litterarū. cuius p̄ cessus valebit p̄mi vel secūdi? vide antho. in c. cum. m. de consti. xxxix. colum. ⁊. secundus casus. Sed hunc passum egregie tangit inno. in duobus locis. in p̄mo dicit q; aut papa i se: cundis litteris directe reuocat p̄mas. vt quia dicit reuoco iurisdictionem p̄mi iudicis vel re uoco cōmissionem quam sibi feci. aut reuocat iudicem. puta quia dicit cognoscas de tali cā non obstantibus litteris ad talem iudicēz im: petratis. vel quia in secundis litteris facit ex: pressam mentōnem de p̄mis. p̄mo casu finalit̄ tenet q; licet quidam distinguant inter reuo: catōnem factam motu p̄prio ⁊ factam ad in: stantiam partis. tñ sibi magis placet q; vtro: q; casu p̄ talem directam reuocatōnem reuo: catur iurisdictione a p̄mo iudice ip̄o iure. nec est opus excipere. quinimo nec partes possunt i eum consentire. ideo non valet p̄cessus ei? po stq; sciuit se reuocatum. sed p̄cessus ante sci: entiam reuocatiōis factus. valet. quia an sci: entiam nō desinit esse iudex. secundo casu qñ reuocatio est indirecta. non reuocatur iurisdic: ctio ip̄o iure sed ope exceptōnis. Ideo nisi ex: cipiatur. valet p̄cessus p̄mi iudicis. ⁊ ita con: cludit inno. in. c. cum contingat. de rescriptis

Sed postea hunc passum latius examinās in c. j. de excep. li. vj. sic concludit q; vbi directa reuocatio fit motu proprio. nullo casu valz p̄ cessus p̄mi iudicis factus post noticiam reuo: catōnis. nisi de intentōne reuocantis aliqd̄ ap: pareat. ⁊ hoc firmat in. d. c. j. in glo. Hoc intel ligunt qdam verum si hoc fiat ad nullius pe: titōnem. vbi nō fit reuocatio ad instantiā par: tis. tunc distinguit duos casus vnus quando reuocatio est indirecta. alius quādo directa. tamen in fine cōcludit idem esse in vtroq; ca: su. dicit ergo q; p̄mo casu tres sunt opiniones

Prima q; valet p̄cessus p̄mi iudicis si fiat p̄ s̄sentem. secus si fiat contra absentem. Ratio differentie est. quia p̄sens tacendo videt̄ litte ris suis renunciāsse. ⁊ hoc ponit in. d. glo. ⁊. idem videtur in litteris iurisdictionalis. Secū da opinto est q; etiam contra absentem valet p̄cessus p̄mi iudicis si infra decem dies a tem pore quo p̄cessum sciuit non appellauit. secus si appellauit. ⁊ hoc dicit in. d. glo. ⁊. quidā ta: men dixerunt. Tertia est opinio ⁊ hec magis sibi placet. q; aut ante p̄cessum p̄mi iudicis cō:

stat partem que secundas litteras impetrauit voluisse illis vti. aut q; non voluit. aut dubi: tatur. p̄mo casu non valet p̄cessus p̄mi iudicis secūdo casu secus. tertio casu valet p̄cessus contra p̄sentem sed non contra absentem. Ra: tio differentie est quia p̄sens ex quo comparu it ⁊ non exceptit. videt̄ litteris suis renūciāsse quia vna p̄sumptio tollit aliam. ⁊ hoc casu sal uatur quod dixit in. c. cum contingat. vbi dic̄ exceptōnem esse necessariam quādo reuocatō fuit indirecta. sed in absentem p̄sumitur q; litte ris suis vti voluerit. ⁊ credēdum est ei postea venienti ⁊ dicenti q; vti voluit. quia nō debz p̄sumi q; frustra laborare voluerit ad litteras impetrandas. ⁊ hoc ponit in. d. glo. ⁊. alij di: cunt ⁊ forte melius. secūdo casu p̄ncipali quā do reuocatio est directa dicit idem esse quod i tertia opinione p̄mi membri. ⁊ ita cōcludit in dicta glo. ⁊. item videt̄ si expresse. Ex his pa: tet q; conclusio Innocen. reducit̄ ad duos ca: sus. p̄mus est quādo reuocatio fuit p̄po motu ⁊ tunc siue sit directa siue indirecta non valet p̄cessus p̄mi iudicis post noticiam reuocatō: nis factus. quia tunc desinit esse iudex. aliter non. Secund⁹ casus est quādo reuocatio fuit ad instantiā partis. ⁊ tunc etiam siue sit dire: cta siue indirecta non valet p̄cessus p̄mi iudicis si constat q; impetrans secūdas litteras il: lis vti voluit. secus si constat q; illis vti non voluit. vbi autem dubitatur. tunc valet con: tra p̄sentem sed nō contra absentem. ⁊ sic in ef: fectu patet nō esse differentiam an reuocatio sit directa vel indirecta. sed solum an sit motu p̄prio vel non. ⁊ semp̄ intellige de processu fa: cto post noticiam reuocatōnis. quia fact⁹ a te valet omni casu. Sed io. an. in. d. c. cum cōtin: gat. sup̄ glo. sed qualiter. intellexit q; inno. vo luit facere differentiā inter reuocatōnem dire: ctam ⁊ indirectam. vt p̄mo casu iurisdictione sit ip̄o iure a p̄mo iudice reuocata. ita q; nō sit ne: cessaria exceptio. secūdo casu secus. ⁊ ita itel: lerit anth. dicta inno. in. c. ceterū. de rescrip. Ipe tamē antho. in. d. c. ceterū tenet q; i vtro: q; casu siue reuocatio sit directa siue indirecta. reuocatur iurisdictione p̄ litteras secundas ip̄o iure. siue p̄prio motu siue ad instantiam par: tis sint concessa. in hoc tamē est differētia p̄m eum. quia si motu p̄prio. sufficit q; intimentur p̄mo iudici a quocunq;. vbi autem ad instan: tiam partis. requirit̄ q; p̄ partem intimentur sed Jo. an. in. di. c. ceterū tenet q; etiam si se: cunde littere reuocent p̄mas. tenet processus habitus p̄ p̄mas ip̄o iure. ⁊ hoc solum differt quia vbi ip̄o iure reuocat. non valet p̄cessus coram p̄mo nisi partes expresse consentiant. vbi autem ope exceptōnis. tunc sufficit q; non

... d. cum ... quibus ... vide ...

opponatur exceptio. ita no. compostella. in. c. pastoralis. sup. verbo arbitros. de rescrip. Sed inno. in. d. c. cum contingat. tenet q. etiaz par-
tibus consentientibus non valet pcessus co-
ram pmo. quado littere secunde reuocant ipso
iure. vide omnino. j. s. iudex delegat?

Iudex secularis potest cognoscere an quis sit
legitimus an non. et an aliqua sit vxor vl non
et an contractus sit vsurarius vel non. quado
non est questio iuris sed facti. vt no. anth. de
or. cogni. tuam. s. opono q. incidenti. Item
etiam quado est questio iuris licet non possit
cognoscere etiam incidenter de aliqua causa
spuali vt de ipa pnunciet. tamen reuocato in
dubium an sit spualis. potest si vult cognosce
re summarie an sit spualis ad finem vt remit /
tat. no. e. c. ad fi.

Iudex secularis potest cognoscere de nullita-
te et validitate sententie. etiam in causa spuali
p iudicem ecclesiasticum late et coram ipso iudice
seculari pducte. quia hic non tangunt meri-
ta cause. et consequenter questio non est spualis
no. anth. in. c. tuam. in fi. de ordi. cogni.

Iudex potest incidenter cognoscere de causa
de qua pncipaliter cognoscere non potest. qd
est verum quado causa incidens non est oino
diuersa species iurisdictionis nec altioris gra-
dus a causa pncipali. als secus. ideo si iudex
habeat simplicem iurisdictionem. non progat-
tur eius iurisdictione ex incidentia ad ea q. sunt
meri et mixti imperij. no. anth. de ordi. cogni.
tuam. s. opono q. de incidenti.

Iudex delegatus sub nomine dignitatis. si mu-
tat dignitatem desinit esse iudex. et successor i
dignitate iudex erit. licet io. mona. aliter dix-
erit. no. io. an. de offi. dele. quis. in nouel. li. vj

Iudex delegatus. subdelegato potest reuoca-
re subdelegationem re integra. de offi. dele. q.
uis. li. vj.

Iudex delegatus sbdelegado ppetuat iurisdic-
tionem et facit desinere rem esse integram. no.
io. an. de offi. dele. si a subdelegato. lib. vj. nec
ad talem ppetuationem requiritur partis citatio
licet archidia. contra. vide io. an. e. ti. c. quis
li. vj. sup. glo. penul. in nouella. in addi. spec.
in ti. de recusa. s. ij. ad fi. Item decretum cita-
tionis licet citatio non sit executata facit desine-
re rem esse integram. Ido tunc morte delegan-
tis non expirat iurisdictione delegata. vt. no. io.
an. in. c. fi. de offi. lega.

Iudex aditus sup nullitate diffinitive sententie
p inferiorem late. non potest de pncipali cog-
noscere. etia articulo nullitatis expedito nisi par-
tes consentiant. no. antho. in. c. auditis. de p-
cura. viij. notabili.

Iudex q. pnunciauit in causa pncipali si officia

tur iudex appellatois potest cognoscere de ca
appellatois. equius tamen facit si delegat. im-
mo si no delegat. potest recusari vt suspectus
no. antho. de elec. q. relam. s. ad materiam de
creti.

Iudex delegatus cui post pcessum inchoatus
alter adiungitur an possit in causa pcedere mor-
tuo adiungente re integra ante q. adiunct? ali-
quid fecerit. vide io. an. de offi. dele. cum plu-
res. lib. vj. sup. s. co casu. in nouella. et quod
ibi no. domi. de sanc. gemy. qui inuice contra
dicunt. viuentibus tamen adiungente et adiu-
cto non tenet pcessus factus p pimum sine ad-
iuncto. vt no. io. an. in. d. c. cum plures. quod
intellige nisi partes consentiant coram primo
pcedere. quia iurisdictione pmi licet afficiat per
datorem adiuncti vt solus non pcedat. illa af-
fectio ex rescripto adiunctionis fauore ipetra-
tis inducta desinit et extinguitur consensu p-
tis que potest fauori suo et dicto rescripto re-
nunciare. sicut desinit et extinguitur in causa for-
tiori quando p secundum rescriptum est iurisdic-
tio a pmo in totum aduocata et postea ps
consentit coram primo pcedere. vt notatur. s.
s. iudex si datur. hic aut non aduocat sed cu
alio cumulat. quod est minus.

Iudex delegatus an desinat esse iudex morte
delegantis etiam re integra? vide sub verbo.
mandatu.

Iudex delegatus a pncipe potest sententia p
eum latam exequi infra annum. non post. de
offi. dele. querenti. et idem in subdelegato pnci-
pali. vt no. ibi antho. in fi. Sed etiaz post an-
num potest exequi si in littera delegationis sit
clausula contradictoria. vt no. s. verbo exe-
cutor. s. executoris potestas.

Iudex qui ptendit se delegatum sed funditus
nullam habet iurisdictionem. si hoc costat no
valet pcessus eius in aliqua etiam si pronun-
ciat se iudicem competentem si est dubium an
iurisdictionem habeat tamen in veritate fun-
ditus nullam. tunc si est datus p falsum rescri-
ptum non valet aliquis pcessus eius etiam si
pnunciaret se competentem. si est datus p re-
scriptum als nullum. tunc potest cognoscere de
incidenti an sit iudex. et valet eius processus
contumacie punitiuus. sed non valet expresse
in pncipali nisi expresse pnunciat se compe-
tentem quando pceditur contra absentem. se-
cus si contra presentem et de defectu iurisdic-
tionis opponentem. quia tunc pcedendo ad vlti-
riora tacite pnunciat se competentem. et tunc
valet processus etiam ante gestus confirmat
nisi inhabilitas et defectus qui opponitur red-
dat iudicem funditus incapacem. vt quia iu-
dex secularis citat clericum in causa feudali.
l 2

vel si iudex est infamis vel pupillus, vel suspectus quibus casibus non potest pronunciare se competentem, vt no. antho. in. c. p̄terea. x. quintus casus. de dila. **C**ontrarium dixit fm Inno. de infame. in. c. ceterum. x. venio ad secundum. de iudi. Sed primam partē tenet ange. in. l. ij. ff. si quis in ius voca. non ie. **P**redicta intellige quando est dubium iudici an iurisdictionem habeat. secus si certus sit eū iurisdictionem non habere. licet partibus vel alteri earū sit dubium. quia tunc non valet p̄cessus nec in incidenti nec in p̄ncipali etiā si p̄nunciat se iudicem. **E**t hec vera sunt taz in ordinario q̄ in delegato. non em̄ in p̄missis ē differentia inter ordinarium et delegatum. nisi i hoc quia ordinaria iurisdictione est magis certa et citius ingeritur dubiū in ea q̄ in delegata q̄ est minus certa. et aduerte q̄ tunc dicitur esse dubium iudici etiā quando non est onus probabile. dum tamē possit aliqua cadere opinio licet non sit vera. vnde si iudex asserit se iudicem. statim dicto suo vt ingerat dubitationes si aliqua cadat opinio quia non p̄sumitur immemor sue salutis. vt no. antho. de rescriptis. sup litteris. in. v. carta. x. ad secundū passus. et vide quod nota. circa p̄missa. p̄ bartho. ange. et bal. in. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ie. vide. §. si iudex q̄ p̄nunciat.

Iudex coram quo opponitur de incompetētia iurisdictionis non potest cognoscere an sit iudex. si ipse iudex est pars p̄ncipalis litigans d̄ iurisdictione. vnde si ex officio p̄cedat nō potest cognoscere an sit iudex. quinimo etiā litigio inter partes v̄tēte sup dubio iurisdictionis si iudex locum partis assumat non potest cognoscere an sit iudex. **I**dem si non assumat locum partis et ad eum p̄tineat comodū sportularum fm Bar. licet specu. in hoc vltio contradicat. sed considerari debet qualitas iudicis et quantitas sportularū an verisimiliter moueret eum vel nō. vt no. antho. de rescriptis. sup l̄ris. vj. carta. x. aduerte tñ. et. x. sequē.

Iudex impetratus p̄ falsum rescriptum licet p̄nunciat se iudicem et p̄cedat in causa. non valet p̄cessus falsitate detecta. licet Bartho. aliter dixerit. vt no. antho. de rescriptis. sup litteris. vj. carta. x. p̄ p̄dicta determinat. et de dila. p̄terea.

Iudex delegatus contra quem opponit de potestate delegantis possit cognoscere an sit iudex. no. antho. de rescriptis. sup litteris. vij. carta. x. p̄dicta dicit b̄ Cal.

Iudex ordinarius vel delegatus si aditur sup appellatōne que narrat interposita cum nō sit et in causa p̄cedat. valet processus fm compo stella. quod est verum si p̄us p̄nunciauit se iudicem.

als secus fm Inno. vt no. antho. de rescriptis. sup l̄ris. vij. carta. x. p̄ p̄dicta decidit dubium.

Iudex si appellatōne deserta p̄cedat stante dubio an sit deserta. valet processus si per prius p̄nunciat se competentem. et ita p̄nunciet q̄ cōfirmet instantiam. vt quia concludit appellatōnem desertam esse et p̄cedendum esse. als si nō tollitur vterq̄ defectus ex pronūciatōne. sententia est nulla. vel propter defectum potestatis. vel quia lata sine instantia. no. Antho. de rescriptis. vij. carta. x. vidi dubitari. Sed videtur q̄ iudex p̄nunciando appellatōnem desertam non esse. consequenter p̄nunciat procedendum esse.

Iudex coram quo quis conuenit ratōe delicti in certo loco commissi vel cōtractus ibi initi si conuentus negat se ibi deliquisse vel contraxisse vel negat locum esse de iurisdictione ipsius iudicis. an possit de hoc cognoscere et in p̄ncipali p̄cedere. et quis habet pbare an ille qui dicit an qui negat. vide antho. de rescriptis. sup litteris. in. vl. carta.

Iudex delegatus cui committit̄ negocium simpliciter nec aditur vt personaliter exequatur si negociū est arduum et nō cōmunit̄ per alios expeditibile. non possit subdelegare quia videtur electa industria p̄sone. secus si negociū est leue. **Q**ue autē dicunt̄ negocia parua v̄ magna et per alios non expeditibilia. relinquunt arbitrio iudicis. vbi autē committit̄ negocium et adiungit q̄ p̄sonaliter exequat̄ vel aliud simile. tūc si negociū committit̄ expediendū ex officio non inter partes. non potest subdelegare si negocium est graue. secus si leue. si committitur expediendū inter partes et concernit v̄tilitatem p̄uatam. potest subdelegare partibus cōsentientibus. als non. **S**i autem concernit v̄tilitatem publicam. non potest subdelegare etiā de consensu partium. nec distinguit negocium leue a nō leui. quia v̄trobiz eadez est ratio. vt no. antho. in. c. si. §. his autem. de offi. dele. et idem dicit Jo. an. fm hosti. in. d. c. finalis. sup verbo negociū. vbi autē mandatur iudici nudum ministeriū non potest subdelegare. fallit in legato sedis apostolice. fallit etiā quando legatus subdelegat expresso vel tacito cōsensu partium. et quod dicat̄ nudum ministerium. declarat antho. in. d. c. si. et io. an. super x. eligere. et sub. x. excōmunicare. sub verbo committitur. et sub verbo in hac parte. vbi plenius loquitur. et vide. §. §. iudex delegatus a papa. et §. sub verbo mandatum. §. mandatum an trāseat. et. §. verbo executor. §. executor apostolicus cui committit̄.

Iudex delegatus ad vniuersitatem causarum

si in vna cepit agnoscere in vita delegatis no expirat. vt no. bar. in. l. et q. ff. d. iu. om. iud. et anth. in. c. licz vndiq. d. of. delega.

Iudex cui comittitur aliquid expediendum si decedat anteq expediat: an successor ei? illud expedire possit? vide. j. sub verbo mandatū. s. mā datum an trāsit.

Iudex cui certū ministeriū est commissū pōt excoicāre impediētes si i commissiōe est clausula cōtradictōres rē. alias sec? cū careat iurisdicōne r excoicāre ē iurisdicōis scdm hostiē.

Sed vin. dicit etiā sine clausula pōt quādo ē in loco remoto a papa: sec? si papa ē p̄sens. et ita seruat curia scdm eū. vt no. io. an. in. c. fi. d. offi. dele. sup glo. isti quib?. vide glo. r innocē in. c. abbatē. d. rescrip. vbi tenēt q possit. vidē j. s. p̄xi.

Iudex quilibet siue sit ordinari? siue delegat? a principe v̄l inferiore siue sit subdelegat? pōt exequi sententiā suā excoicādo et interdicēdo s̄ nō possunt in possessionē mittere extra t̄mi nos siue iurisdicōis scdm inno. vt no. io. an. de offi. ordi. cum ab ecclesiariū. sup verbo malefactorēs. immo quilibz iudex etiā delegat? eo ipso q causa sibi comittit̄ potest cōtumacē ex cōmunicare vt in. c. p̄teia. de offi. dele. vide anth. de. fo. cōpe. cū cōtingat. v̄. nisi quid autē habeat. ix. colū. vide. s. verbo excoicatio. s. ex cōmunicare possunt. vide omnino. s. s. p̄xi. r vide sub verbo laicus. s. laicus ex p̄cessiōe.

Iudex qui potest pcedere ex vno capite cōpenti in quo habet iurisdicōnem. licet pcedat ex alio capite in quo iurisdicōnem non habz putans ex illo habere. non viciat̄ p̄cessus s̄m quosdam. vt no. inno. in. c. cuz ex officij. de p̄scriptio. Hostien. tamē contra. quod intellige vt no. ange. in. l. ij. s. cōuenire. ff. de iudi. h ad uerte p̄ solutiōne cōtrarij de. l. j. s. j. ff. qd cum fal. tuto. vel cura. ad. c. cum sup. de offi. dele. quia. d. l. j. loquitur in actu qui fit inter cōsentientes. ideo si nō valet vt agitur. valz eo modo quo potest. sed. c. cuz sup. loquit̄ in actu iudiciali qui fit in inuitum. ideo si non valet vt agitur valet vt potest. r ad hoc facit quod notat inno. in. d. c. cum ex officij. r hec solutio v̄ detur melior alijs que dan̄ p glo. r docto. in d. c. sup. vide. j. s. p̄xi. r. s. s. iudex delegatus si ignorat. vide omnino antho. in. d. c. cum ex officij.

Iudex potest pcedere vt iudex sup vno articulo r vt arbiter sup alio. quādo in iudicē est factum compromissum vt in arbitruz r arbitratorem. r in dubio intelligit̄ p̄cessisse vt iudex vel arbiter vt arbitrator: put de iure meli? potuit. vt singulariter no. antho. in. c. nisi essent de p̄ben. vide. s. s. p̄xi.

Iudex non est citandus nec tenet̄ p̄cessuz suū defendere quādo p̄cessit inter partes. nisi agatur de eius pena. potest tamen si vult assistere r defendere p̄cessum suum. sed vbi ex officio p̄cessit. tunc citandus est r defendere tenetur als iudicabit̄ appellans p̄temerario appellante si non fecit iudicem citari. no. antho. de ap. cum specialiter. v̄. o. p̄pono q non habeat. vidē Inno. qui in effectu concor. in. c. de cetero. in prin. de transactio. r in. c. in nostra. de p̄cur. r idem dicit ibi io. an. sup glo. fi. r archi. ij. q. vj. hoc etiam.

Iudex ordinarius cui papa aliquid mādat nō censetur in illo quod mandat̄ esse delegatus. nisi in littera dicat̄ auctoritate nostra. vel nisi dicat̄ cōmittimus vel delegamus vel simile. vel nisi apponat̄ clausula appellatiōne remota. vel aliquid aliud vltra formam iuris. vt no. io. an. de offi. ordi. licet in corrigendis.

Iudex qui tulit iniquam sententiā a qua pars lesa non appellauit. potest cōuenire ad totale interesse cause. r ad expēsas litis r cetera damna. vt no. glo. r bartho. in. l. j. ff. quod quisqz iu. r idem no. bar. in disputatiōne sua que incipit iudex p̄ imperitiam. als incipit a sententia iudicis. Idem tenet innocen. de senten. exco. sacro. in. j. colum. sup verbo curare. si autē ps appellauit r succubuit tunc iudex cōueniri nō potest. vt no. bartho. in disputatiōne predicta

Sed contrariū dicit Innocen. de offi. dele. c. pastoralis. ad finem. sup verbo iniustaz. si vero obtinuit. tunc iudex non potest cōueniri nisi ad litis expēsas r cetera damna. si forte debitor qui in p̄ma instantia debuit condemnari est postea factus non soluendo. no. bartho. in disputatiōne predicta. vbi autē appellatio est deserta. tunc si iudex nō detulit appellatiōi potest totaliter cōueniri ac si non fuisset appellatū vt no. bartho. in disputatiōne p̄dicta. et idem no. innocen. de appella. sepe. sup verbo pemprozie. in fine. sed si detulit appellatiōi non potest conueniri nisi quo ad expēsas litis. vt notat bartho. in disputatiōne p̄dicta. r in. l. si mi nori. ff. de ammi. tuto. r in. l. iij. s. ex quibus. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. licet aliter consensisse videatur. ff. de appella. l. in p̄ncipio. ad finem apparatus. r idem dicit bal. in. l. obfua re. s. p̄ficisci. ff. de offi. p̄consu. r le. r. q. xx. et in ti. de pa. iura. fir. c. j. s. si quis non temerario. sup verbo iudices. licet aliter dixerit. i. l. no uissime. s. j. ff. quod fal. tu. auc. vbi autem sententia est nulla. tunc iudex non potest ad iteresse conueniri. vt no. glo. iij. in. l. fi. ff. de vari. r extraor. cog. vide. s. s. iudex qui partem ledit. non obstante. c. sollicitudinem. de appell. vbi dicunt quidam esse casum q etiam pendē

te appellatōne potest iudex qui iniūque proceſſit conueniri ad intereſſe. quia ibi non conuenitur iudex ſuper actu a quo fuit appellatum. ſed ſup alio. quia poſt appellatōnem a p̄cedenti grauamine interpoſitam iudex excommunicauit partem. a qua excommunicatōne nō fuit appellatum ſed p̄ ſimplicem querelam cōuentus fuit ſup excommunicatōne iniuſta. Item ibi non conuenit iudex ad aliquod intereſſe ſoluendum p̄ eum. quia iniuſte excommunicauit. ſed ſimpliciter fuit conuentus ad finez. vt declarareſ partem non fuiſſe dicta excommunicatōne ligatam. vel vt abſoluereſ ab ea. nō obſtat. c. venerabilibus. ſ. ſed ſi excommunicatus. de ſentē. excō. li. vj. vbi dicitur expreſſe q̄ iudex iniuſte excommunicans poſſit conueniri ad penam ⁊ ad intereſſe p̄ eum ſoluendū. quia referendo illum textū prout debet referri ad caſum immediate p̄cedentem. loquitur quando non fuit appellatum. ⁊ ita intelligit iohann. an. d. c. tertio reſponde. in glo. ſuper verbo in perſona. ſed etſi quis textum illuz intelligat etiam quādo appellatum fuit. non obſtat tamen. nec concludit q̄ ad intereſſe litis conueniri poſſit iudex. ſz intelligitur ad intereſſe extrinſecum a lite ⁊ ab actu iudiciali iniūque p̄ iudicem geſto in fauorem alterius partis. verbi gratia ſi excommunicatus ad inſtatiaz partis que ab excommunicatōne appellauit. damnum paſſus eſt in eo q̄ p̄pter excommunicatōnem nō potuit debitorem ſuum conuenire qui poſtea fugit vel factus eſt non ſoluendo. ad tale intereſſe potest iudex cōueniri quia partis appellate non intereſt. nec aliquod p̄iudiciuz p̄ncipaliter ſibi inferitur q̄ tale intereſſe petatur a iudice. idem in intereſſe p̄ueniente ab eo q̄ excommunicatus non fuit ratōne excommunicatōnis electus. vel electio ſua fuit p̄pter excommunicatōnem caſſata. ⁊ ſic habetur ratio. non ſolum damni ſed etiam lucri. vt no. iohann. and. in. c. ſacro. de ſen. excō. ſup v̄bo ad damna. in glo. j. Sed vbi agit̄ de intereſſe intrinſeco ipſius actus ad reuocandū ipm̄ actum iniūque in fauorem alterius partis factum. per iudicē ad tale intereſſe non potest iudex inuitus compelli nec conueniri. ſed debet contra ptē cuius p̄ncipaliter intereſt agi. vt eſt caſus. in. d. ſ. ſz ſi excommunicatus. ⁊ ſecus autem. fateor q̄ ſi iudex velit ſpōte appropriare ⁊ cauſe aſſiſtere ⁊ p̄ceſſum ſuum defendere. debet admitti. vt no. iohann. an. poſt archi. in. d. c. venerabilibus. in nouella. ⁊ in. c. dilectis. j. in p̄ncipio. de reſcriptis. non obſtat. de reſti. ſpo. conqueſcente. vbi eſt expreſſum q̄ iudex qui ſubdituz ſpoliauit beneficio ſuo potest conueniri vt rē ſpoliatam reſtituat cum fructibus perceptis.

quia ibi proceſſit ex officio. quo caſu potest cōueniri. vt. d. ſ. ſed ſi excommunicatus. ⁊ actum. Item ibi non fuit appellatum a ſpolio. q̄ etiaz caſu potest iudex cōueniri vt dictum eſt. Item vbi iudex qui ſpoliauit retinuit p̄ ſe. ſec⁹ ſi alteri poſſeſſionem tradidiſſet. tunc nō debet iudex conueniri. ſed ille cui eſt poſſeſſio tradita ⁊ cuius intereſt. vt ibi no. p̄ antho.

Iudicium quādoq̄ ſumit̄ p̄ diſcretōe. quādoq̄ pro pena. quādoq̄ p̄ inſtatia cauſe. ⁊ quando ſumitur p̄ inſtatia tunc ſubdiuiditur. quia quoddam eſt temporale. quoddam ſpūale. ⁊ iſtorū quedam ſunt ciuilia ⁊ quedam criminalia. quedam mixta. quedam ordinaria. quedam extraordinaria. quedam ſummaria. vt no. antho. de iudi. ſuper rubrica.

Judicio tuo. quid iſta verba impoſtent. vide ad longuz. ſ. in verbo arbitrio. ſ. arbitrio diſfert.

Iuramentum an requiratur q̄ ſcriptura ſancta tangat̄. an v̄o ſufficiat quamlibet ſcripturam tangere. vide gloſam in. c. vt circa. de elec. li. vj. ſup verbo corpora liter. ⁊ in clemen. j. ſup verbo porro. ⁊ in verbo iuramentū. de here. ⁊ vide. ſ. ⁊ debitor. Iuramentum tendens in p̄iudiciuz alteri⁹ q̄ iurantis non eſt ſeruandū. de iureiurā. cū contingat. ⁊. c. veniens.

Jurare cenſetur ille qui dicit p̄mitto i fide mea quādo iuramentum eſt voluntariū. vt no. io. an. de iureiurā. etſi chriſtus.

Jurans non exire domū infra ſex dies. ſi interm citatur a iudice tenet̄ comparere nec erit piurus. quia intelligit̄ excepta ſuperior̄ auctoritas. no. lap. in addi. facta ad tractatū p̄mutatōnum frederici de ſenis. ſup. q. xxxiiij.

Juramentum licet ſit dolo vel metu vel vi preſtitum. tamen ante relaxatōnem non debet iurans contrauenire. ⁊ ſi contra facit. nō eſt audiendus quādo iuramentum eſt tale qd poſſit ſuari ſine p̄iudicio aime. vt no. Ro. p̄du. cclxxxiiij. vide. ſ. iuramentū ſemp.

Juramentum non extendit̄ ad nō cogitata. itē non extendit̄ etiam de expreſſo conſenſu partium ad aliud q̄ in ipſo iuramento expreſſum fuit. Ratio eſt ſm̄ hoſti. ⁊ io. an. quia ſolo cōſenſu iuramentū non preſtatur cū habeat certam formam que neceſſario ſuari debz. vt no. tat. an. de iureiurā. clericus.

Juramentum de non faciendū nō inualidat actum contrariū. licet contra faciens incidat in piurium. no. glo. in. c. fi. de p̄cura. li. vj. ⁊ idē no. in regula. q̄ ſemel. e. li. in nouella. Item idē tenet̄ frede. de ſenis. conſilio. cvj. ⁊ Bar. in. l. cum p̄cario. ff. de p̄ca. hoc eſt verū in actis tē-

poralibus. secus in spūalibus. in quib⁹ id qd fit contra iuramentū est inualidū. vt no. An- tho. in. c. cum. in. de consti. ij. colum. Idē no. archi. in. c. si a sede. de pben. li. vj. Cōtrarium no. iohā. an. in. c. dilecto filio. de pben. sup x- bo iuramento.

Iurans seruare statuta ⁊ consuetudines eccle- sie. si impetrat beneficiū contra ea valet impe- tratio quādo in gratia ponit illa clausula non obstantibus statutis contrarijs iuramento fir- matis. idem si clausula illa non ponat sed gra- tia motu pprio concedit. si autem ad instātiā iurantis. tunc distinguit. vt no. Ro. conclu. cclxxij. vide. s. primo. s.

Iuramentum potest relaxari p partem cui iu- ratum est quatenus concernit eius vtilitatem no. antho. de iureiurā. qntauallis. x. oppono secundo.

Iuramentū recipit illas conditōnes. illas exce- ptōnes. illas limitatōnes. illas interpretatio- nes. quas recipit pncipale promissum vel dis- positum. vt no. anth. de iureiurā. qntauallis. x. venio ad septimū. ibi aduerte tamen.

Iuramentū non habet vim clausule derogato- rie contra bar. sed bene habet vim clausule q̄ valeat omni modo quo possit. no. anth. in. c. s. de consti. li. vj. in secūda oppositōe. ad finem

Iuramentū quando defertur in odium violen- ti vel dolosi. an sit necesse partem vocari: vidē s. xbo citatio. s. citari non oportet.

Iuramentū necessarium non defert vbi est ve- hemens suspitio contra iurantem. vt no. Ro. conclu. ccccxxv.

Iurare non tenetur quis vel referre vtruz sibi fuit pecunia mutuata quādo fuit i xitate mu- tuata. postea tamen soluta sed solutio p testes ⁊ p scripturam probari non potest. dic vt no. per pe. de an. io. de imo. ⁊ alios in. c. cupiētes in glo. super xbo malignantium. li. vj. d. elec.

Iurans soluere vel aliquid facere creditori ad certum terminū. an incidat in piurium si non facit. creditore tunc ex cōmunicato existere: vi- de. s. verbo excommunicatio. s. ex cōmunica- tus non perdit.

Iuramentum in supplementū non defertur vbi probatio p testes sit magis iudicio intellectus q̄ p corporeum sensum. no. bal. l. de sen. q̄. p eo. l. j. in fine.

Iuramentum licet validat inter virum ⁊ vxo- rem donatōne. vt no. bar. in. l. si quis pro eo. de fideiussor. ⁊ in. l. seyus ⁊ angerius. ff. ad. l. fal. tamen non validat confessionem per quaz fatef vir se ab vxore aliquid recepisse. vt no. bar. in. l. cum quis decederet. s. ticia. de le. iij. ⁊ l. aurelius. s. si. de libe. le. ⁊ bal. in. l. j. l. de inoffi. dona. quod est verum in iure ciuili. sed

de iure canonico materia iuramenti suari de- bet. vt. no. in. c. cum contingat. de iureiuran- tale iuramentū validat confessionem que als non preiudicaret. vt no. bar. in. auten. si q̄ mu- lier. l. ad velleya. ⁊ idem sentit bal. in. l. fina. l. de non nume. pecu. in penul. q. Sed cōtra- rium dicitur in. d. auten. si qua mulier. ⁊ ff. si certum peta. l. si pecunia. vide. s. verbo dona- tio. s. donatio facta inter virum. Sed distin- gue fm dñm antho. q̄ aut quis iurat simplici- ter non contrauenire. ⁊ tunc debet iuramentuz relaxari. aut iurat predicta omnia vera esse. ⁊ tunc non debet audiri veniens contra. qz de- tegit se periurum. no. antho. in. d. c. cum con- tingat. x. octauus casus. hoc intellige vbi ar- guatur dolus vel fraus eius cui iuratur quo casu qualitercūq̄ iurauit debet iuramentū re- laxari. vt no. antho. in. d. c. cum contingat. x. quartus casus.

Iuramentum licet sit reale ex parte eius cui iu- ratur ⁊ transeat ad heredes eius. tamē ex par- te iurantis est psonale. ideo ex iuramento de- functi non ligatur anima heredis ne heres i- cidit in periurium ex defūcti iuramēto. vt no. anth. ⁊ io. an. in. c. veritatis. de iureiur.

Iuramentū an confirmet ⁊ validet ptractū als nullū: vide p ant. l. c. cum contingat. de iure iurā. ⁊ p bar. in. l. si q̄s p eo. ff. de fideiussor. ⁊ p fredericū de senis. p silio. xxxix. l. ⁊. clxj. Et vide oīno cōsilio. cclxxij. vbi cōcludit q̄ licet iuramentū validat contractū a lege phibituz. tamen illud iuramentum debet relaxari. quia iuramentū censet illicitū ppter legis phibitō- nem. sed hoc durum videt ⁊ contra iura dicē- tia tale iuramentū oīno suandū. vt in. c. ij. de pac. li. vj. ⁊. c. licet mheres. de iureiurā. e. li. ⁊ c. cum contingat. e. ti. in antiquis. si em ille cui iuraf compelleret iuramentū relaxare iura p- dicta interposita. essent xbis ⁊ nō rebus. non obstat. c. debitores iūcto. c. j. de iureiur. quia ideo relaxaf ibi iuramentū qz erat sup re tur- pi. f. de vsuris soluendis. als licet lex phibeat contractū qui tamē in se non est turpis. iura- mentū sup eo prestitū relaxari non debet nisi dolus vel fraus eius cui iuratur vere vl pre- sumptiue intercesserit. qz tūc ratōe doli l'frau- dis aliqualis turpitudine adesse dicif. ⁊ ita con- cludit antho. in. d. c. cum contingat. viij. colū x. nunquid autem habeat. nec satis esset vel sufficeret q̄ statutum fingeret vel presumeret dolum vel fraudem nisi alia causa adesset sic presumendo. vt notat domin⁹ antho. in. d. c. cum contingat. licet in hoc Bal. contradicat i- auten. sacra puberis. l. si aduer. ven. vide. j. s. iuramentū debet relaxari.

Iuramentum semp debet relaxari quando ar

guitur mala lesio. **I**dem vbicunq; concludit
vere vel p̄sumptiue dolus vel fraus eius cui
iuratur. imo fm̄ quosdam iuramentum tunc
non ligat licet cautius sit q̄ relaxatio petatur
z hec vera sunt qualitercūq; iuret. vel de nō
veniendo contra. vel q̄ predicta om̄ia sunt ve
ra. vt no. antho. de iureiurā. cum contingat.
x. quartus casus. z gas. de cald. sub titulo de
iureiurā. consilio. viij. z facit quod no. bar. in
l. cum quis decedēs. §. ticio. de lega. iij. z bal.
in. l. j. c. de inoffi. dona. z in auten. si qua mu
lier. in penul. q. vide. §. iuramentuz licet sit
vbi autem non arguitur dolus vel fraus vere
vel p̄sumptiue. tunc distinguit̄ aut iurauit p̄
dicta om̄ia esse vera. aut non. p̄mo casu debz
iuramentum relaxari. secūdo non. vt no. An
tho. in. d. c. cum contingat. x. octauus casus.
z aduerte q̄ iuramentum qualecūq; sit nō tol
lit p̄sumptōnem doli vel fraudis. vt no. bal.
c. de legi. l. non dubium. in. xvij. oppositione
z bal. de sal. in. d. auten. si qua mulier.

Iuramentum vt relaxetur. sufficit q̄ dolus v̄
fraus intercesserit re ip̄a. licet non ex propo
sito. vt no. antho. de iureiurā. cum contingat. i
tertio notabili. z in. x. quartus casus. in fi. ap
paratus.

Iuramentum debet relaxari quādo cūq; inter
ponitur super contractu a iure prohibito. no.
Fre. de senis. cōsilio. cclxxij. p̄ quo facit q̄ ta
le iuramentū censetur turpe. vt patet. viij. di.
que contra. ibi turpe om̄iū est zc. **C**ōtrariū
determinat antho. de iureiurā. cum cōtingat.
x. nunquid autem. z. x. dicit̄ secūdo bar. vid̄
§. iuramentum an cōfirmet. **C**onclude pro
veritate q̄ etiam contra iuramentū veritatis
p̄ quod quis iurat concepta in tractatu vera
esse. debet quis absolui ad finem agendi si di
cat in contractu z iuramento dolum vel frau
dem interuenisse. quia si contrariū diceremus
sequerē q̄ iuramenta dolo vel fraude presta
ta essent seruanda contra. c. cum contingat. d
iureiurā. z contra auten. sacram. c. si aduer
ven. z dare materia delinquendi z fraudes
cōmittendi z via malicijs aperiret̄. contra. l.
si cum lis. ff. de transact. z ex delicto z fraude
suis quis p̄m̄ium reportaret. contra legem si
ne hereditaria. ff. de nego. ges. z inuitarentur
homies ad mutuandum sub vsuris quia face
rent confici instrumēta confessionis de duplo
vere sortis. z debitor iuraret contenta in istru
mento z contracta vera esse. ad obuiandū igitur
istis debet debitori petenti dari absolutio
a iuramento ad finem agendi z ad pbandum
dolum vel fraudem in contractu affuisse. ad
quam pbatōnem venire non potest obstante
iuramento. nisi p̄us detur absolutio a iuramē

to ad finem agendi. ideo anteq; aliquid p̄bet
de dolo vel fraude debet absolui. z ista fuit
mens oldrar. in consilio. cxix. nec potest dici
piurus qui auctoritate iuris petit absolutōem
a iuramento predicto. sed potius debet dici te
merariuz iuramentū. iuxta nō. p̄ antho. in. d.
c. cum cōtingat. x. quartus casus.

Iuramentum nō parit actōnem nec exceptōez
nisi sit iudicialiter parti z iudici indifferē p̄
stitum. vt no. bar. ff. de iureiurā. l. q̄ ex cōuen
tōne. in. p̄ncipio.

Iurans non reuocare testamentū licet possit re
uocare non obstante iuramēto. tamen si reuo
cat est periurus. fm̄ antho. **S**ed bar. dicit q̄
non est piurus. in. l. cum duobus. §. idē respō
dit. ff. p̄ socio. z vide io. an. in. d. c. dilecto. de
p̄ben. sup̄ verbo iuramēto.

Iuramentum an possit relaxari ad finem agen
di vel excipiendi parte non vocata. vide Jo.
an. in. addi. specu. sup̄ rubrica. de iureiur. in fi
ne. z antho. in. c. debitorēs. e. ti.

Iuramentū prestitum sup̄ materia que dicitur
vsuraria. nō debet relaxari nisi p̄us cōstet sal
tem summarie q̄ aduersarius est vsurari⁹ vel
q̄ instrumentum siue pmissio est vsuraria. vt
no. Fre. de senis. consilio. ccc. quez recitat an
tho. in. c. debitorēs. de iureiurā.

Iurisdicō ordinaria nō potest dari ni
si p̄ncipem. legem vel vniuersitatem
vel consuetudinem. inferior autē a p̄
cipe eam non dat. no. Ro. conclu. cxxj. z vide
§. verbo exceptio. in. xbo iudex. in. xbo rescri
ptum. z in. xbo successor.

Iurisdicō nō potest progari de loco ad locuz
nisi in casibus expressis in iure. no. Ro. cdu.
ccclv. in. q̄bus autē potest iurisdicō progari
vide plenissime p̄ antho. de of. dele. p. z. g.

Iurisdicō an possit progari in causa feudali.
vide. §. verbo feudum. §. feudi questio adeo.
z. §. iurisdicō non potest prorogari p̄ va
fallum.

Iurisdicō quam habet domin⁹ in subiecti nō
sub ratōne nude iurisdicōnis sed respectu sb
iectōnis alterius vel tributū. non possit ad in
star clerici in alterum prorogari. fm̄ bartho.
vt no. antho. de iudi. ceterum. x. quero an in
casibus. z vide. §. iurisdicō non potest pro
rogari p̄ vasallū.

Iurisdicō an possit progari in iudicem q̄ iu
re phibente impetrari vel adiri nō potest. no.
antho. in. clem. j. in. fi. de rescrip.

Iurisdicō non progatur nisi p̄ expressuz con
sensum partiū. no. Ro. conclu. ccclv. **E**t quid
importat hoc verbum expresse. vide conclu. c
cclxij. bar. sequens inno. tenet q̄ sufficit taci
tus consensus. in. l. j. in. fi. ff. de iudi.

Jurisdicção non progatur irretrocabiliter sim-
plici pacto de litigando coram non suo iudice
ideo ante litis contestata. potest penitere. tene-
tamen penitens parti ad interesse. et pro illo i-
teresse poterit conveniri coram illo iudice coram
quo litigare permisit. quia executionem pacti
destinavit in loco iudicis. et sic quasi quoad pa-
ctum videtur ibidem contractisse sicut **Builler**. quod
est singulare dictum. quod non. anth. de iudi.
c. j. et oppono quod loco. **P**redicta intellige nisi
pactum et promissio de litigando fiat iudici. quia
tunc precise compellitur. nec potest penitere. non.
antho. et. quandoque agitur de progando. e.
c. **P**rorogatio enim expressa in iudicis presen-
tia per hec verba. volo coram te litigare. preclu-
dit viam declinatorie. secus in tacita que fit i-
litigando. quia tunc licet valeat actus. possit
eius iurisdicção declinari usque ad litis contestata.
ut non. ange. in l. j. ff. de iudi.

Jurisdicção sicut suspensio per appellacionem le-
gitimam ita per recusacionem et per relacionem
non. iohan. an. de appel. legitima. l. i. vj. in novel-
la. **E**x hoc inferitur quod processus habitus per iu-
dicem post recusacionem vel post relationem
est ipso iure nullus. et hoc tenet **Bartho.** in p-
cessu post recusacionem habito. ff. ad trebel. l.
quia poterat. et **Lap.** allega. j. **I**dem glo. tenet
ij. q. j. quia suspecto. in verbo canonice. et. ij.
q. vj. quoties. j. et est casus in l. j. **C.** si qua p-
di. po. ibi. contestatione opposita et licet
antho. aliter distinguat in c. cum speciali.
de appella. ij. colum. **S**ed eius distinctio in quan-
tum intelligat facere differentiam inter iuris-
diccionem abdicatam et suspensam. non habet in
se relacionem. quia suspensio ita viciat processum
sicut abdicatio. cum pendente suspensione ces-
set omne exercitium iurisdiccionis nisi per con-
sentiat. ut patet de offi. dele. index. l. i. vj. et ibi
est casus de iure canonico quod sola recusatio ex
causa legitima adeo suspendit iurisdiccionem
quod quicquid postea agit iudex parte non consen-
tiente non valet quod est verum nisi iudex re-
cusacionem rejiciat tanquam factam ex causa noto-
rie falsa. et hoc exprimat et faciat scribi in actis.
ut non. lap. in d. alle. j. et quod dictum est quod recusa-
tio ex causa legitima suspendit iurisdiccionem
intellige probata veritate cause. sicut et in appel-
lacione requiritur quod causa inserta probetur.

Jurisdiccionis progiatio non cadit in papam.
quia est iudex cunctorum. non. io. and. de offi.
delega. c. p. et g. super ultima glo. sed hoc non
videtur verum. quia non est iudex inter laicos
nisi in certis casibus. non. anth. in c. fina. de fo-
ro compe. **P**otest dici quod imo habet iurisdiccionem
universalem habitu etiam inter laicos. ut
patet. ix. q. iij. cuncta per mundum. et c. per pri-

cipalem. sed non habet usum siue exercitium iurisdiccionis in laicos. nisi in certis casibus. et tunc si partes non opponant quod non habeat exercitium. non dicitur iurisdicção prorogata. sed exceptio omitti. quo casu non refert siue omittatur scienter siue ignoranter. secus in progatione que per ignorantem fieri non potest. ut non. io. an. sicut innocen. e. ti. prudentiam. ij. glo. super verbo non possit. sed et tunc licet non prorogetur iurisdicção. progatur tamen exercitium iurisdiccionis. non. antho. de mu. pe. c. j. v. colum. na. et secundo est dubium. in si. **Q**uod autem papa habeat universalem iurisdiccionem habitu licet non exercitium in omnes laicos. non. glo. et io. an. de biga. in c. novit. de iudi. et idem non. glo. et antho. in c. causam que. ij. qui filii sunt legi. in. j. opposicione. et in. d. c. novit. carta vl. **J**urisdicção non potest prorogari per ignorantem ius vel factum. quia prorogatio venit ex consensu qui non potest concurrere cum errore. sed usus et exercitium ipsius iurisdiccionis potest etiam per illum qui errat concedi tacite omittendo exceptionem per quam poterat exercitium impediri. et tunc non dicitur iurisdicção prorogari sed exceptio omitti. ut non. io. an. sicut inno. de offi. dele. prudentiam. super. ij. glo. super. et non potest. et sed neutra.

Jurisdiccionis actus est beneficia conferre. notat. io. an. ne se. vacan. c. illo. et non. glo. et antho. in c. transmissam. de elec. **I**tem unum beneficium alteri unire. ut patet de excel. prela. c. sicut unire. **I**tem presentatos instituere. notat. Ro. conclu. cclxxx. **I**tem electos confirmare. non. fre. in tracta. pmu. q. xxvj.

Jurisdicção non potest prorogari per vasallum invito domino feudi. **I**tem quicumque non solus respectu nudi exercitii iurisdiccionis. sed aliter ex toto subiectus alicui domino. non potest alterius iurisdiccionem invito domino progare non. antho. de fo. compe. ex transmissa. et bar. in l. j. et post operis. ff. de no. op. nuncia. et vide de. s. iurisdicção quam habet dominus. et j. iurisdicção potest per laicum.

Jurisdiccionem non intelligit progare nec exceptioni declinatorie iurisdiccionis renunciare qui petit copiam libelli. ff. de iudi. l. non videtur. et ibi non. bar. et vide. s. et hoc exceptio. et exceptio declinatoria iurisdiccionis non tollit.

Jurisdicção perpetuatur per legatum eoispo quod committit citacionem licet nondum sit executata. ut non. io. an. in. c. fi. de offi. dele.

Jurisdicção episcopi et aliorum inferiorum prelatorum qualiter et quanta sit. et an inter episcopum et alios prelatos inferiores sit locus preventioni. vel episcopus preferatur. vide plene per anth. in. c. cum contingat. de foro compe. et aliquid

per io. and. in. c. pastoralis. de offi. ordi. et sup. glo. et vide. s. verbo episcopus. et episcopus solus cum pluribus. et sequen.

Jurisdiction potest per alium iudicem progari etiam absque consensu iudicis et superioris ipsius progantis. ut no. cy. in. l. si qui ex consensu. C. de epis. au. in. v. q. quod intellige nisi progatus esset vasallus sui iudicis et ab eo ut superior haberet predia tributaria. ut no. bartho. in. l. f. et post operis. de no. ope. nu. et in. l. f. ff. de iudi. Sed et tunc de alio quod de feudo vel de retributaria litigaret. posset etiam inuito domino iurisdictionem alterius progare. ut no. ange. in. d. l. j. ff. de iudi. et quod dictum est laicum posse etiam sine consensu sui iudicis progare alterius iurisdictionem. procedit quando progat respectu eiusdem speciei iurisdictionis sub eodem genere. ut quia subditus iurisdictioni generali imperii de vno iudice subiecto imperio progat ad alium iudicem eodem modo subiectum. secus si progaret respectu diuerse speciei ut de iudice laico ad ecclesiasticum tamen hodie etiam ad ecclesiasticum fit prorogatio nisi in his que sunt supremi imperii et principibus reseruata. ut no. antho. in. c. significasti. de foro compe. in criminalibus autem non fit prorogatio sine consensu sui iudicis. ut notat bal. in. d. l. si qui ex consensu. de epis. au. et vide. s. et iurisdictioni non potest progari per vasallum. Adde quod non solum laici sed etiam clerici licet non possint in alium iudicem consentire se illi per pactum subiiciendo sine licentia sui iudicis et superioris. possent tamen contrahendo unde si quis pertrahat in loco suo iudicis et superiori non subiecto. sortit forum iudicis loci contractus. quia ista est prorogatio iurisdictionis que fit a lege licet fiat ex facto hominis. ut in. c. dilecti. de fo. compe. et ibi no. ant. inno. et io. an.

Jurisdiction delegata an perpetuet ex solo decreto citationis. licet citatio non fuit executata ita quod iurisdictioni non expiret ex solo decreto citationis licet citatio non fuit executata ita quod iurisdictioni non expiret morte delegantis decedentis ante executionem predictam. vide. s. verbo iudex. et iudex delegatus subdelegando.

Ius appellacione iuris intelligitur diuere quod stringit. et ideo sub hoc nomine veniunt statuta etiam iuri communi contraria. licet quidam contra. unde si dicatur in aliquo compromisso vel statuto quod de iure pronunciare debeat. intelligitur de iure quod in illo loco siue in causa illa stringit siue sit ius commune siue statutum vel consuetudo. ut notat antho. de iure iura. quanta uallis. vlti. colum. et vide. s. verbo gratia. in verbo lex.

Juris appellacione venit et comprehenditur pos-

sessio acquisita. quia illa iuris est. no. Ro. conclu. lxj.

Ius supueniens post impetracionem rescripti. imo etiam post litem contestata. potest ut fiat condemnatio. no. Ro. conclu. clxxj. vide io. an. in. c. fi. ut lite pendens. sup. j. glo. et plenissime per antho. in. d. c. fi. et per bar. in. l. et an eandem. et actones. ff. de excep. rei iudic. et omnino vide Bal. in. l. ij. C. ne lite pendens. vlti. colum. et ideo dico quando cessio fit ad defensionem ubi videtur contradicere his que dicit domi. anth. in. di. c. fi. sed non contradicit. quia Bal. dicit quando supuenit ius domini. do. antho. loquitur conferendo. io. an. quando supuenit ius publicacione. primum prodest. secundum non.

Ius acquiritur in beneficio per solam collationem siue puisionem etiam ante adeptam possessionem. de pben. si tibi absenti. li. vj. et de rescriptis. gratia. e. li. et per solam acceptacionem acquiritur ius ad rem. ut notat. s. verbo acceptatio. in principio.

Ius in re et ad rem qualiter intelligatur. vide s. verbo acceptatio. in prin. et sub verbo electio. et electus non habet ius. nam ius ad rem facilius perdetur quam ius in re. et presentatus antequam instituat habet solum ius ad rem. notat Ro. conclu. clxx. et io. an. in. c. j. de insti. li. vj. in nouella. et patet ex tex. et glo. in. c. dilectis. de offi. dele.

Ius accrescendi competit filio etiam in re certa instituto. no. Ro. conclu. cccxxvj.

Ius accrescendi non potest prohiberi per testatorem inter heredes vniuersales. sed quando quod fauore posthumi prohibetur. no. Rotam conclu. cccxxvj.

Iuri offerendi et iuri deliberandi qualiter prescribatur. vide sub verbo prescriptio. et prescribi non potest contra ea. et prescribitur iuri ad cundi.

Ius canonicum seruandum est non civile in laicos in terris ecclesie subiectis. no. antho. et hosti. de app. c. si duobus. et deniq.

Ius si certo respectu competit et alio respectu non. an valeat actus factus preter iuris competentis. vide sub verbo prouisio. et puissio facta.

Ius supueniens in personam actoris siue datoris. an confirmet ius acceptoris tam ad agendum quam ad excipiendum. vide plene per bartho. in. l. cum vir. de vsuca. vide bar. in. l. obseruare. et si. et xv. queritur. ff. de offi. pcon. et le. ubi pulchre limitat.

Ius accrescendi an locum habeat in tractibus donacionibus causa mortis et in quibuslibet dispositionibus. vide Bar. in. l. si mihi et ticio. de verbo. obliga. et plenius per eundem in. l. re-

coniuncti. de lega. iij. 7 bal. in auten. si q̄s rui-
nas. C. de sacrosanc. eccle. 7 plenius in. l. j. C.
quādo nō pe. par

Juris concursus facit pactum licitum qd̄ als
esset illicitum. vt no. ant. in. c. cum. m. de cons-
sti. xxxij. colum. 8. venio ad sextum notabile.
hoc tamen nō est indistincte verum. vt no. in
d. c. cum. m. xvj. colum. 8. venio ad tertiū no-
tabile.

Jure datur r̄soluto an resoluat ius acceptori.
vide bar. in. l. si res distracta. ff. qui. mo. pig.
vel ypo. sol. 7 in. l. lex vectigali. de pignozib?

Ius patronatus an transeat in fiscuz ex
vniuersali confiscatōe bonozū patroni
facta p̄ iudicem secularem. vide anth.
qui includit quod. no. i. clemē. pastoralis. i. fi.
dere iudi.

Jura patronatus vendi nō possunt sicut nec ce-
tera sp̄ualia. nisi cum vniūsitate. nec etiā pos-
sunt p̄mutari cū iure temporali. nec super eis
transigi. Sapit tamē ius patronatus naturā
temporalitatis quo ad effectus consecutiuos
ad ius dispensatiū eccle que dispelat q̄ i lai-
cum cadat. hinc est q̄ tale ius transit ad here-
des etiam extraneos. 7 licet tale ius nō possit
vendi. videt tamen q̄ possit donari. no. anth.
de iudi. quanto. quod est verū cum consensu
episcopi. Aliud in venditōe cui non debz epis-
copus consentire. vt no. io. an. in. c. illud. i. fi.
de iure patro. 7 patronus lz non possit dōare

Ius patronatus quod non potest singulariter
vendi. transit cum vniūsitate ex venditōe vil-
le vel hereditatis. non ex venditōe oim bono-
rum quādo venditor non est dñs ville. vt no.
inno. 7 io. an. de iure patro. ex litteris. in eccle-
siam tamen vel locū religiosum trāsit tale ius
etiam titulo singulari. tex. est. e. ti. c. vnico. li.
vj. 7 transit etiam sine consensu episcopi. no.

Ro. conclu. cccxxxij. an autem vbi tacite trā-
siret cum vniuersitate si exp̄matur transeat?
dic q̄ sic. licet io. an. dubitauerit. in. d. c. j. i no-
uella. anth. dicit contrariū in. c. ex litteris. de
iure patro.

Ius patronatus nō transit. sic in creditore etiā
cum vniuersitate quādo pigneraf villa i qua
est ius patronatus. no. glo. de re iudica. c. cuz
bertoldus. quam antho. approbat ibi ad finē.
vt no. bar. ff. de pigno. l. si is qui. l. an vsufru-
ctus. vide tex. c. ex litteris. de iure patro.

Ius patronatus potest vi consuetudis transi-
re de vno in aliud. vt no. Ro. conclu. cccclij.
in p̄ncipio.

Ius patronatus nō probatur ex longeuā pos-
sessione. xl. annorum. nec ex maiori. quia ius
patronatus certis tantū modis acquiritur. et
aliud est esse patronum. aliud in possessiōe iu-

ris patronatus. p̄mum respicit petitorū. secū-
dum p̄uilegiarum. no. io. an. fm archi. de iure
patro. c. vnico. li. vj. in nouella. in fi. prime
glo. fm hoc non potest ius patronatus p̄scri-
ptōe acquiri. contra tex. c. cura. de iure patro-
natus. sed ibi non loquitur de iure patronat?
7 dicit antho. q̄ laicus potest p̄scriptōne 7 cō-
suetudine acquirere ius p̄sentandi in ecclesia.
licet p̄ illud non acquirat totum ius patrona-
tus sed partem. vt per cum no. de elec. quere-
lam. 8. nota secūdo q̄ verbum eligendi. 7. 8.
nota tertio q̄ populus non poterat. dic q̄ lo-
la possessio etiam antiqua non sufficit ad p̄-
scriptōnem sed possessio cum titulo sic. qz ius
patronatus est p̄scriptibile. vt. d. c. cura Et
hoc tenet io. an. in. d. c. vnico. sup vltima glo.
in nouella. 7 in. d. c. querelam. Et de ista ma-
teria videlatius. 7 in. 8. patronus. 7. patrona-
tus ius nō pbatur.

Laicus non

potest obtinere canoniam
quia est b̄nficiū sp̄uale.
no. Ro. cōclu. cccxxvj.
potest tamen habere pre-
bendam. potest ergo laic?
esse p̄bendatus sed nō ca-

nonicus. vt no. glo. de cōsti. cum. m. ferra. su-
per 8bo in canonicos. quod intellige de p̄bē-
da que in mera temporalitate cōsistit. de qua
loquitur Ro. conclu. cccxxij. nam in sp̄ualib?
non habet vocem in capitulo. nec etiā habet
quotidianas distributōnes. vt no. antho. 7 e-
consti. cum. m. vltima carta. 8. ij. que est dife-
rentia. nec etiam potest habere p̄bendā i me-
nasterijs. vt ibi no. Sed dic q̄ laico potest cō-
cedi p̄benda p̄ eius sustentatōe. tamen p̄ hoc
non dicitur habere ius appropriatum admini-
strandi. sed tanq̄ p̄curator in re sua admini-
strat. vt no antho. de cau. poss. c. fi. xij. colum-
na. 8. ex his insurget decisio. 7 vide. 8. verbo
clericus. 7 sub. 8. notarius. 7. notari? laicus.
Laicus nō pōt aliq̄d ius sp̄uale possidē vl̄ q̄si
nec acq̄rere iurisdicōz in clericū. nec p̄tātē au-
diendi p̄fessiones. vt no. ant. de cau. pos. c. fi.
xxv. colū. 8. ex his decidif. nam in laicū non
cadūt sp̄ualia. nec respectu dominij. nec respe-
ctu possessiōis. nec respectu p̄tātis iudicandi.
Sz ius patronat? licz nō cadat in laicū respe-
ctu p̄tātis iudicādi. t̄n respectu dominij 7 pos-
sessiōis. qz nō est mere sp̄uale. 7 h̄ est pp̄t̄ dis-
pensatōz eccle q̄ h̄ p̄cedit laico. sepulchri aut̄
nō pōt laic? h̄re dominij. licz possideat ab eo
cū sepulchri sit in cimiterio qd̄ est sacrum ius
ḡ sepulchri potest dici sp̄ualitati annexz. vt
no. antho. de iudi. c. quanto.